

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ
ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

Μελέτη ἐπὶ τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ ποίησεως ὑπὸ Σ. Φ.
Τζανότη — Ἰππόλιτος καὶ Δημόρα ὑπὸ Α. Dumas — Ἡ ἐν
Καδωνίᾳ Ἑλληνικὴ Σχολὴ καὶ Βενιαμίν δὲ Λέσβιος ὑπὸ¹
Ἐλευθέριου Θωμᾶ — Μία ἀνάμνησις (Θυγῆμα ἐκ τοῦ Γαλ-
λήκου τέλος) ὑπὸ Κ. Δ. Τ. — Βιβλιογραφία ὑπὸ Π. Χιώτου.
— Λύσις προβλήματος.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩΙ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Η «ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ»
ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

1876

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΙΑΛΥΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΛΕΩΝΤΙΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΑΙ.Σ.3.4.1.Φ5.000

ΣΥΓΡΩΦΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ

ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

ΕΤΟΣ Β.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1876

ΦΥΛ. Η.

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΟΙΗΣΕΩΣ.

"Οτε τὸ γένιμον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἔδαφος ἐθερ-
παίνετο ὑπὸ τῆς ζωγόνου καὶ λεπτῆς τῆς ἐλευθερίας
ἀκτίνος, ἀνέδιδεν ἄνθη, δεικνύοντα τὸ μέγεθος; τῆς με-
γαλοφύτες καὶ τὸ εὐαίσθητον τῆς καρδίας καὶ ἐπιμαρ-
τυροῦντα τὴν πλήρη ζωῆς ποίησιν, τὴν ποίησιν ἔκεινην
τὴν ἀπὸ τῆς καρδίας πηγάδουσαν καὶ τὴν εἰς δάκρυα
κινοῦσαν τὸν ἀναιγινώσκοντα, τοῦθ' ὅπερ ἔστι τὸ μόνον
βιαρόμετρον, ή μόνη ζῶσα καὶ θεβαία ἀπόδειξις τῆς
ἀληθεύς ποιήσεως; δίδιτι εἶνε ἀναντίρρηπτον ὅτι, δῆν
συγκινήσῃ τις, δέον νὰ συγκινήσῃ, δῆν θερμάνη,
δέον νὰ ἡ ζωρός. "Οτε δύναται οἱ Ἑλληνες, οἱ πάλαι
ἀδέμαστοι πρόμαχοι τῆς ἴδιας ἐλευθερίας καὶ οἱ ὑπὲρ
αὐτῆς καὶ κατὰ τοῦ Βέροιου καὶ κατὰ τοῦ μεγάλου
Ἀλεξάνδρου μετ' ἀπαραμίλλου ἀνδρίας πολεμήσαντες,
ζηνγκασθησαν νὰ φέρωσιν ἀγοργύστως τὸν ζυγὸν τῆς
Ρώμης, ἀλησμόνησαν μὲν, ὡς ιστορικοὶ τινες διατείνον-
ται, καὶ αὐτῆς τῆς ἀνεξχρησίας των τὴν στέρησιν, ἀλ-
λ' οὐχ ἡττον ἐπαρχμυθοῦντο βλέποντες τὰς μὲν πόλεις
αὐτῶν, διαταγῇ τῶν κατὰ καιροὺς αὐτοκρατόρων, κο-
σμουμένας διὰ μεριδορεπτῶν μνημείων, τοὺς δὲ φι-
λοσόφους καὶ συγγραφεῖς ἐλευθέρων ἔχοντας τὴν εἰσόδον
ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν καὶ εἰς ἕκρον ὅπ' αὐτῶν τιμω-
μένους καὶ τοὺς νικητὰς θεραπεύοντας τὰς ἐπιστήμας
καὶ τὰ γράμματα καὶ θαυμάζοντας τὴν καλλιτεχνικὴν
τῆς Ἑλλάδος, μεγάλως ὑπερτεροῦσαν, ὡς αὐτοὶ οὗτοι
ώμοιλόγουν, ἔκεινης τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων. Τούτου
δ' ἔνεκα οἱ Ἑλληνες ἐπὶ τοσοῦτον ἐνηδρύοντο τότε
καλούμενοι Ρωμαῖοι, ὡστε παρ' ὀλίγον συνεχωνεύοντο
οἱ δύο λαοὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ δύναμος κράτους διαιρεθέντος
εἰς δύο, ἢτε κατασταθέντος ἀπεράντου καὶ κατὰ συνέ-
πειαν μὴ διαμένουν νὰ κυριεύσῃ τὸ ένας, τὸ Ἑλλη-
νικὸν στοχεῖον περισσύνε, μηδόλιος καὶ τοσχυσασῶν τῶν

ΙΑΚΩΒΑΤΙΚΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

προσπαθειῶν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐτοκρατόρων,
δῆν τηρήσωσι τὴν τε γλώσσαν καὶ τὰς παρεδόσεις τῆς
Ρώμης, καὶ τοιουτοτρόπως τὸ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν κρά-
τος ἐγένετο, πλὴν τοῦ δνόματος, ἐλληνικόν. Καὶ τότε,
διαδοθέντος τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀνεφάνησαν ὁ εὔγλωτ-
τος ἄγιος Βασίλειος, ὁ ἄξιος διάδοχος τοῦ Δημοσθένους,
ὁ ἄγιος Γεργόριος, Παῦλος ὁ Σιλεντιάριος καὶ ὁ Ἀ-
γαθίας, οἱ ἀναγεννήσαντές τινας τῶν Ἐλληνίδων μου-
σῶν, καὶ δὲ Εὐστάθιος καὶ δὲ Φώτιος, οἱ ἄμεσοι διάδο-
χοι τῶν σοφῶν τῆς Ἀλεξανδρείας γραμματικῶν. Καὶ
εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι οἱ Ἑλληνες, ἔνεκα τῆς κατὰ τὴν
ἐποχὴν ἐκείνην θρησκευτικῆς τῶν ἰδεῶν τάσεως, ἐπε-
λάθοντο κάπως τῆς δπλασκίας καὶ τῶν τεχνῶν, ἀλλ'
οὐχ ἡττον ἀληθές ἔστιν ὅτι οδεπότε ἐγένοντο ἐπιλή-
σμονες τῆς ἀνδρίας καὶ τῆς καθόλου αἰσθήσεως τοῦ
καλοῦ. "Ο, τι δύναται δὲν κατώρθωσεν ἡ φραγκικὴ κυριαρ-
χία, κατώρθωσεν ἐπὶ τινας αἰώνας ἡ Τουρκικὴ δουλεία;
ἡτις, τὰ πάντα καταμαράνασσα, ἐπέτυχε πρὸς μικρὸν
νὰ ικδώῃ τὴς Ἑλλάδος τὰς ιθαγενεῖς αὐτῆς Μούσας.
Οὐ πολὺ δὲν οὔτε τινας τῆς πρώτης δρμῆς κοπασά-
σσα, η μαρχνθεῖσα φιλολογία ἥρχισε πάλιν νὰ ἀν-
θλαστάνῃ, καὶ δὴ συνέστη ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ
σχολεῖο, οὐτινος καθηγητὴς ὑπῆρχεν δισφός Ζυγο-
μαλᾶς, καὶ ἔνθα ἡ Ἑλληνικὴ νεολαία ἐξεπαιδεύετο εἰς
τὴν θρησκείαν καὶ ἀρχαίαν γλώσσαν, ητις δύονεν
ἐξέλιπε.

Τὸ κεκμηκός καὶ βεβαρημένον τοῦ ιστορικοῦ θλέμ-
μα, ἀφοῦ διατρέξει τοσοῦτους αἰώνας Βαρβαρότητος
καὶ δουλείας, σταματᾷ, ὡς ἐπ' ὀλέσεων ἐν ἐρήμῳ, ἐπὶ
διαφθορῶν ἐλληνικῶν πόλεων, ἐν αἷς δύναται νὰ παρ-
τηράσῃ ζωρόττητά τινα πνεύματος, δῶς ίδιαν, τῇ
Ἑλληνικῇ φυλῇ, καὶ μάλιστα ἐν Κρήτῃ, ἐν ἡ, καίπερ
ὅπὸ τὴν ζηχυρὰν σημαίαν τῆς ἐνετικῆς πολιτείας εἰσέ-
τι διατελούσῃ, ἐπὶ τοσοῦτον εἴχε μεταδοθῆ δικατά τὴν
ἐποχὴν ἐκείνην ἀκμάζων Ἰταλικὸς πολιτισμός, ὃστε πολ-
λαὶ οἰκογένειαι Ἑλλήνων καὶ Ἐνετῶν ἀνεμίγνυντο ἡ
συνέχεια τὰ δνόματά των καὶ πολλοὶ πλούσιοι Κρή-
τες ἀπέστελλον τὰ τέκνα αὐτῶν πρὸς ἐκπαίδευσιν εἰς

ΙΟΝΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗ ΑΡΓΟΛΙΑΣ
ΤΟΙΧΙΤΑΝ Β. ΗΛΟΛΑΥΣ

Ἐντίαν καὶ Πάδουαν. Δικαίως θεον ἡ Κρήτη δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρχὴ καὶ ἀρετηρία ἡθικῆς τινος μορφώσεως καὶ προόδου, ἀγνώστων τότε τῇ 'Ελλάδι, καὶ ὡς ἡ πρώτη πόλις τῆς· 'Ελλάδος, ἡ ἐξαγγεγοῦσα τοὺς πλείστους τῶν σοφῶν αὐτῆς' διότι ἄλλοι μὲν ἔξι αὐτῶν, ἀστυολγθέντες εἰς τὴν θεολογίαν ἢ τὴν νομίζοντες περὶ τούτων ν' ἀκριβολογήσωμεν ἐνταῦθα, καθὸ μικροῦ λόγου ἀξίων, ρίψωμεν ἐν βλέμμα ἐπὶ τινῶν ἄλλων ποιητικῶν ἔργων, ἃ τινα καίτοι φέρουσι καὶ ταῦτα τὰ ἔχοντα τοῦ ἀπὸ δυσμῶν ἐπιπνεύσαντος αἰσθήματος, ιδιαιτέρας ὅμως προσοχῆς καὶ μελέτης τυγχάνουσιν.

Ο Ερωτόκριτος, ἐπὶ παραδείγματι, οὗτονος
ώς αὐτὸς ποιήσας μαρτυρεῖ,

Βιτζάντζος είν' ὁ ποιητής· κ' εἰ; τὴν γενεὰ Κορνάφος,
Ποῦ νὰ 'θρεψῇ ἀκριμάτιστος σάν τονε πάρῃ ὁ Χάρος;

είνε μυθιστορηματικὸν πόέμα, δπερ, καίπερ γεγραμ-
μένον μετὰ λεπτότητος Ἰταλικῆς καὶ ποικιλίας Ἀνα-
τοικῆς, είνε τὸ μόνον σχεδὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐ-
πιζήσαν ἀνάγνωσμα, δπερ εὐχαρίστως περὰ τοῦ λαοῦ
ἀναγινώσκεται· διότι ἐν αὐτῷ μετὰ πολλῆς χάριτος
καὶ ἀρετές ἀπεικονίζονται τρυφερὰ ἀγνοῦ ἔρωτος αἰ-
σθήματα καὶ μετὰ ζωηρῶν χρωμάτων ἴστοροῦνται τὰ
περιθήματα μιᾶς βασιλικού λακεῖ, τὰ πάντα πε-
ριφρονησάσης ὑπὲρ τοῦ ἔρωτός της, δστις ἐπὶ τέλους
νικηφόρος ἀναδείκνυται. Τίς, φέρ' εἰπεῖν, δὲν ἡτθάνθη
νηγρανιομένους τοὺς ὄφθαλμούς του, δὲν εὐχίσθητος ἐ-
πλασθῆ ἢ καρδία του, ἐπὶ τῷ μοιραίῳ χωρισμῷ τῶν
δύο ἐκείνων πιστῶν ἔρχοταν, μετὰ πολλοῦ αἰσθήματος
περιγραφομένῳ; Τίς δὲν συνεκινήθη ἀντιγινώσκων τὴν
σκηνὴν ἐλείνην, καθ' ἣν αὐτὸς ὅντος ὁ Ἐρωτόκριτος,
δπως δοκιμάσῃ τὴν πίστιν τῆς ἐρωμένης του, μετημφι-
εσμένος παρουσιάζεται εἰς τὴν φυλακὴν, εἰς ἣν εἰχε
καθείσει κατὰ τὸ πτερύγιον ὁ πτερύγιον ἀναγγέλλων αὐτῇ τὸν ὑπ'
ἀγρίων θηρίων σκληρὸν δῆθεν θάνατον τοῦ ἔραστοῦ της;
Τίς δὲν συνεπόνεσε τότε τὴν πιστὴν πλὴν πεπονημένην
Ἀρετοῦσαν, παρχλογικομένην ἐπὶ τῷ σκληρῷ ἐκείνῳ ἀ-
κούσματι καὶ μὴ δυναμένην πλέον νὰ κρατήσῃ τὰ δά-
κρυα τῆς ἐμμανῶς ἐρώστης καρδίας της; Καὶ τίς ἐπει-
τέλους δὲν ἡτθάνθη πάλλουσαν ὑπὸ χρῆστος τὴν καρδίαν
αὐτοῦ, βλέποντος ἐπιστεφόμενα διὰ τοῦ γάμου τὰ πε-
θύμια τῶν δύο ἐκείνων πιστῶν ἔραστῶν;

Ἐν τούτοις, τὸ ποίημα τοῦτο, ὃν οἴανδήποτε ἔποι-
ψιν ἔχεταιζόμενον, εἶναι μὲν πλήρες καλλονῶν, ἀλλ' οὐχ
ἥττον δὲν ἀμοιρεῖ καὶ ἐλαττωμάτων. Ἐνῷ, λόγου χά-
ριν, δὸς ποιητὴς ἀφηγεῖται τοὺς ἔρωτας τῆς Ἀρετούσης
μετὰ τοῦ Ἐρωτοκρίτου μυημονεύει καὶ ἑτέρου προσώπου,
τοῦ Ρηγοπούλου τοῦ Βυζαντίου, ἐπιζητοῦντος τὴν χείρα
τῆς Ἀρετούσης τούτου δὲ μὴ ἐπιτευχθέντος, ἕτε τῆς
Ἀρετούσης ἀποποιηθείσης, δὸς ποιητὴς ἐπινέρχεται εἰς
τὰ κύρια καὶ πρωταγωνιστοῦντα πρόσωπα τοῦ ποιη-
ματός του, καθ' ὅλοκληρίν ἐπιλανθανόμενος τοῦ Ρη-
γοπούλου· εἰνῶ ἴδοντα, διπάς καταστήσῃ τὴν ὄφην τοῦ
ὄντως ἀξιολόγου τούτου ἔργου ποικιλωτέαν, νὰ παρει-

ροφορίας περὶ τινῶν συμβούλων, λεβόντων χώραν πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μετ' αὐτὴν. Τούτοις ποιητὴς λέγεται Ἐμμανουὴλ τις Γιωργίου.

Σύνῳ ἀντερχοστῶν, ἀπειλὴν κηρύξεως πολέμου μεταξὺ τῶν δύο βασιλέων καὶ ἄλλα τοικῦτα, ἀτινα ἐδύναντο γὰρ ἀποδῆσσατι τῷ ποιήματι τούτῳ μείζονα ἀξίαν, ἀφ' ὅσον οὐδὲν τυγχάνει, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας, οὗτῳ ἔχον, ἵεται λέγχεται ὡς μονότονον καὶ πολλάκις καταντᾶς εἰς ἀσύγγνωστον πολυλογίαν, ητις καθιετῷ αὐτῷ κακῶς διχληρόν. 'Αλλ' οὐχ οὕτον καὶ ή γλώσσα αὐτοῦ ἐλέγχεται ως χυδαιζουσα, καθὸ οὐδὲν ἔτερον οὔσα ή μίγμα κρητικῶν καὶ ἑνετικῶν ἴδιωμάτων, τοῦθ' ὅπερ μαρτυρεῖ οἵτι ή οἰκογένεια τοῦ ποιητοῦ Κορνάρου, τοῦ ἐπαξιῶτος καθέξαντος ἐπιφανῆ θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἡμετέρας φιλολογίας, εἴλκε μὲν τὸ γένος ἐξ Ἐνετῶν, ἀλλ' εἰχε πρὸ πολλῶν αἰώνων ἐγκατασταθῆναι τοῖς Κρήτην.

Τὸ περὶ γλώσσης δύμως μικρὸν τοῦτο ἐλάττωμα εἶναι καπὲς συγγνωστὸν, διότι τοιαύτη ἡ γλώσσα τῆς ἐποχῆς ἔκεινης, καὶ αὐτὴν οἱ ὅλιγοι τότε λόγιοι τοῦ ἔθνους ἐνόμιζον ἐπιτηδεῖαν οὐχὶ μόνον πρὸς ποίησιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς πᾶταν φιλολογικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν χρῆσιν. Προϊόντος δύμως τοῦ χρόνου, καθ' ὃν τὰ κλασικὰ τῶν ἡμετέρων προγόνων συγγράμματα ἥρχισαν ἔτη μᾶλλον νὰ διαδιδώνται; ἀνεφάνη Σχολὴ τις μιξοερεῖάρχων ἡ μιξοσολοίκων ἐλληνιστῶν, ως ἀπεκάλεσεν αὐτοὺς ὁ Ζακύνθιος Εὐγένιος ὁ Βούλγαρος, ητις ἐπεγείρησε νὰ ἐπιβάλῃ τῷ λαῷ μικτήν τινα γλώσσαν, αὐθιρέτον καὶ ἀκανθνιστον, ἐξ ἣς προέκυψαν γελοῖοι τίνες καὶ κωμικοὶ παπαγαλισμοὶ διαφόρων λέξεων καὶ ἀρχαίων φράσεων. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τῶν λόγων μας παραθέτομεν ἐνταῦθα στίχους τινὰς τῆς πτωχοδρομικῆς τάντης μεσαιωνικῆς μας φιλολογίας.

Οστις γάρ θέλει εἰς αὐτᾶς θλιβῆν τε καὶ χαρῆναι,
Εἰμὲν καὶ μὲ τὸ θέλημα καὶ τὴν προαιρεσίν σου,
Θέλεις γυρίσειν καὶ στραφῆν, πανύμεθα τοῦ λέγενα
Θέλω σες ἀργηγήσασθοι λόγους ὥραιοτάτους,
Θέλεις χαρῆν καὶ τιμηθῆν καὶ ζήσειν καὶ πλουτήσειν
Καὶ τοὺς ἔχθρούς σου εἰς τὸν λαιμὸν θέλεις καταπατήσειν

Μήπως κατὰ τοὺς χρυσοὺς ἐκείνους αἰῶνας τῷ
Πτωχοπροδρόμων δὲ οὐρανὸς ἀντὶ τοῦ μάννα ἔβρεχε
ἀπαρέμφατα; Πιθανόν. Τὸ βέβαιον δῆμως εἶνε ὅτι τοι
αὐτῇ μιζοβάρβαρος καὶ ἀπαρεμφατοκοποῦτα γλώσση
δὲν ἐδύνατο ἐπὶ πολὺ νὰ διατηρθῇ, διότι κατόπιν ἐ^{τέρα}
άναφρανεῖσα Σχολὴ, δρόστερον λογιζομένη, ὑπεστη-
ριζεν ἔλλογόν τινα τῆς χυδαίας γλώσσης ἀνάπλασιν, δι-
ῆς οὕτω ἐδύνατο νὰ διορθωθῇ μὲν γραμματικᾶς καὶ καν-
νισθῆ, καθαρισθῇ δὲ ἀπὸ πολλῶν βαρβαρισμῶν καὶ βαθμι-
δὸν πλουτισθῇ ἀπὸ τοῦ θησαυροῦ τῆς ἀρχαίας χωρὶς
καταστῇ εἰς τὸν λαὸν ἀκατάληπτος. Τὴν γνώμην τα-

ΙΑΚΩΒΑΤΙΔΕ
ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΙΒΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΕΡΙΒΗΝΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΕΩΣ, ΤΩΝ ΗΜΕΤΕΡΩΝ ΕΝΓΟΙΩΝ, Άλλα κ.

τῆς πνευματικῆς ὥμῶν ἀναπτύξεως; Ἀνάγκη ἐπομένως ή γλώσσα διεὰ τῆς ἀναγκαίας καλλιεπείας, δηλονότι διὰ τῆς δυνάμεως, τῆς χάριτος, τῆς ἐλασικότητος καὶ πλατικότητος τῆς ἐκφράσεως, ἃ τινα δὲν δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ, ή δημιώδης φωνή, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐν πεζογραφίᾳ, νὰ συντελῇ εἰς τὸν γενικὸν καὶ μέγαν τοῦτον τῆς ἀνθρωπότητος σκοπόν. Μόνον ἐν τῇ ποιήσει, καὶ πρὸ πάντων ἐν τῇ λυρικῇ, τὸ καθ' ὥμαξ, δι μεταχειρίζομενος τὴν δημοτικὴν γλώσσαν δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ. Ἰνչ

μως ἐπειτάχη τούτο, οσον να μεταχειρίζηται τὴν απλῆν, τὴν καθαρὰν τὴν ζῶσαν τοῦ λαοῦ γιγλώσσαν, μὴ παρεισάγων λέξεις, ἃς δ ἀπλοῦς λαὸς δὲν ἔνοει. Ἀνάγκη λοιπὸν δ ποιητής, καὶ πρὸ πάντων δ σύγχρονος, νὰ ἐπιστήσῃ πολὺ τὴν ἴδιαιτέραν προσοχὴν αὐτῷ εἰς τὴν γλῶσσαν, διότι ἵτι ἄλλο δύναται τις νὰ θυμαράσῃ ἐν τινι ποιητικῷ καλλιτεχνήματι ἢ τὴν γλῶσσαν, ἀφοῦ ἐν τῇ καθ' ἥμαξις ἐποχῇ δ πρωτοτύπια ἐπὶ τοσούτον σπανίζει; Ἀλήθεια, ην οὐδεῖς δύναται νὰ διαμφισθῆται, καθόσον ἀπέναντι ἐπιφανῶν καὶ ἐνδόξων ποιητῶν, οἷον τοῦ Ὁμέρου, τοῦ Δάντου, τοῦ Ἀνακρέοντος, τοῦ Πετράρχου, τοῦ Μίλτωνος, τοῦ Σιλλέρου καὶ τοσούτων ἄλλων μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν, ἔξερχονται καὶ τινες ἔξι ἡμένων, ὡς ἄλλοι σηρικοὶ βρόβηγες; τὸν ποιητὴν ἐπαγγελλόμενοι, μόλις καταλιπόντες τὰς ἔδρας τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου, καὶ ἀγνοοῦντες ὅτι διληθής ποιητής, ἑκτὸς τοῦ ὅτι πρέπει νὰ περιβάλληται διὰ παντοειδῶν γνώσεων, δεῖται φαντασίας ζωηρᾶς, ην νὰ χαλιναγωγῆ καὶ ρυθμίζῃ δι’ ὑστημένης κρίσεως, καὶ νὰ ἔχειος ἀριστοτέχνης περὶ τὴν στιχουργίαν καὶ πρὸ πάντων περὶ τὴν γλῶσσαν, ἥτις δύο μόνον ὄδοι δημιουργήθησεν διασταύρωσης ταύτα διφειλεῖ νὰ ἀκολουθηθῇ διασθνόμενος ἵκανάς τὰς ἔχει τοῦ δυνάμεις διπλῶς ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνάβασιν τῶν περικρήμνων καὶ ἀποτόμων κορυφῶν τοῦ Ἐλικῶνος δι’ ἐπιχειρῶν μέσην τινὰ ὄδον ἀγωνίζεται μάταιον ἀγῶνα καὶ θὰ πάθῃ διτι καὶ αἱ μυθολογούμεναι ἔκειναι Δαναΐδες, αἱ δινεκτῶν ἀντλοῦσαι ὄδωρ καὶ οὐδέποτε τὸ ἔχυτῶν πίθον πληροῦσσαι. Ἀν λοιπὸν τοσούτον ἐπιμένω μεν εἰς τὸ περὶ γλῶσσας ζήτημα, τοῦτο ἀποδοτέον ἀπλῶς καὶ μόνον εἰς τὴν περὶ αὐτῆς ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην, διτι δηλαδὴ δι’ γλῶσσα ἐν τῇ ποιήσει δέον νθεωρῆται ὡς η αἰσθητὴ ἐπιφάνεια παντὸς ποιητικοῦ καλλιτεχνήματος, ὡς ὅργανον, οὗ τὸ κάλλος τοσοῦτο συμβάλλεται εἰς τοῦ ποιήματος τὴν ἐντέλειαν, διον μελῳδία τῆς φωνῆς συντελεῖ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀσματος, διον η ἐκλογὴ τῶν χρωμάτων εἰς τῆς εἰκόνας τὸ κάλλος. Ἄλλη ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον.

“Αν ἀνωτέρω εἴπομεν διτί οἱ Κορνάροις καθεῖται περιφχνή θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἡμετέρας φιλολογίας, οὐδὲν ἄποτον, οὐδὲν παράλογον διεσχυρίσθημεν” διότι, διὸ λυρικὸς ἡ δραματικὸς ποιητὴς πρέπη νὰ περιβάλληται, ώς ἔρρεθη, διὰ πολλῶν διανοητικῶν καὶ φυσικῶν προτερημάτων, διὸντείνων ὅμως τὴν λύραν του εἰπικήν σεμνολογίαν δεῖται ἀνωτέρων ἴδιοτήτων τα-

τοῦ τρχικοῦ ἢ λυρικοῦ ποιητοῦ διότι τοῦ ἔπους κύριος σκοπός ἐστιν ἡ εὑρυτάτη μεγαλογραφία, ἢ διὰ καταλήγων χρωμάτων ἐντελῆ σκιαγραφία παντὸς δ, τι ψύστον καὶ δ, τι ἀριστον ἐν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ ἔνεργειᾳ, ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἐν αὐτῷ τῇ φύσει. Καὶ τοιάστην σκιαγραφίαν, καίπερ μὴ ἀμοιροῦσαν ἐλαττωμάτων σχετικῶς πρὸς τὴν ἐποχὴν, καθ' θιν ἐγράφη, παριστᾶ ἡμῖν δὲ Ἐρωτόκριτος, ὃς ἀπεικονίζων τὰ θῆτα καὶ θέματα τοῦ μέσου δυτικοῦ αἰῶνος καὶ τοὺς ἴπποτικούς ἀγῶνας καὶ ἴπποτικὰ φρονήματα αὐτοῦ, ὃς ὁ θεῖος καὶ ἀμύντος Ὅμηρος, δοτις οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον δύναται ήν παραβληθῆ κατὰ τὴν ἐντέλειαν πρὸς τὸν Κορνάρον, ἀπερχμένης ἀπεικόνισεν ἐν τῇ Ἰλιάδι του τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου συμβάντα. Άλλὰ τοσούτῳ μᾶλλον καθίσταται ἐπιφανέστερος δὲ Κορνάρος, καθόσον δὲν μεταφέρει ἡμᾶς εἰς τὰς χώρας ἐκείνας, ἀφ' ὧν τὰ ἐν τῷ ποιήματι του περιγραφόμενα θῆτα καὶ θέματα ἐλαβεν, ἀλλὰ, ταῦτα λαβών, περιέτιλε δι' Ἑλληνικῆς μορφῆς, καὶ εἰς Ἐλληνικὴν χώραν, τὰς Ἀθήνας, ἔστις τὴν σκηνὴν του τοῖς δὲ ἐν αὐτῷ δρῶσι προσώποις ἀπέδωκεν ἀνθρακα σύχι ζενικά, ἀλλὰ Ἑλληνικά, καὶ τοὺς Ἐλληνας ἀνεδείκνυε νικητάς ἐν παντὶ ἀγῶνι καὶ μάχῃ, τούθ διπερ μαρτυρεῖ διεκρίνετο ἐπι θεικῆ φιλοτιμίᾳ καὶ πατριωτικῷ αἰσθήματι.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Ἐρωτοκρίτου καὶ τοῦ
ποιητήσαντος αὐτὸν, μεταβούμεν δὲ νῦν εἰς ἄλλα οὐχ
ῆττον ἀξιόλογα ποιητικά καθλίτεγγνήματα.

Σ. Ρ. TZANOTH

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ ΚΑΙ ΔΗΝΩΡΑ
('Απόστασις ἐκ τῶν Impressions de Voyage
• La villa Palmieri • τοῦ Α. Δουκᾶ.)

Ἐάν, εὑρισκόμενος τοῖς Φλωρεντίαν, ἀποφασίσης νὰ
θίέλθῃς πρὸ τῆς μικρᾶς ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Μηρίας
τοῦ Ἀρνώ, τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν Βάρδων κειμένης,
Θέλεις παρατηρήσει ἀνχρησιμόλως ἐν μέσῳ δύο βιβλίων
μίαν ἀσπίδα, προστάσιν τὰ ὅπλα τοῦ Φλωρεντίου
λαοῦ, καὶ φέρουσαν τὸ ἀκόλουθον αἰνιγματῶδες ἀπό-
φθεγγυά, Fuccio mi feci. Ἐρωτῶν δὲ κατόπιν τίς ὁ ἀ-
νεγείρας τὴν ἐκκλησίαν ἔκεινην καὶ τὴν σημασίαν τῆς
ἀποφθεγματικῆς ἐπιγραφῆς θέλεις μάθει πρῶτον μὲν
ὅτι ἡ ἐκκλησία ἀνηγέρθη ὑπὸ τοῦ Ἰππολύτου Δεβον-
θελμόντε, εἶτα δὲ θέλεις ἀκούσει τὴν ἀκόλουθον διή-
γησιν περὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀποφθέγματος.

Περὶ τὰ 1225, καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ μεταξὺ τῶν
Γουέλφων (1) καὶ τῶν Γιβελίγων (2) μῆτος ἐκορυφώσητο

(1) Κόμμα της Ιταλίας, οπεραστικόμενον την έξουσίαν του Πάππα κατά των Αυτοχροτώρων.

(2) Ὁπαδοῖς τοῦ κόμματος τοῦ Αἴγαιοράτορος καὶ ἐναγ-
ιοῖς τοῦ Πάππα κατὰ τὸν ιδίον, τιμὴν, καὶ ιδίαν εἰώνυ. Σ. Μ.

κρυμμένος; διπεισθεν τοίχου, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θάνατον
νοίγετο κάνεν τῶν παραθύρων τοῦ ἀδυτωπήτου τούτου
ἀνακτόρου τῶν Βαρδῶν. Τέλος, νύκτα τινὰ, χείρ της
διηλθείσης διὰ μέσου τῶν κιγκλίδων τοῦ παραθύρου καὶ
γραμμάτιον ἔπεισε πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἱππολύτου.
Ἐδράξεν εὖτε τινὰ φρὸν ἀνημένον πρὸς τῆς εἰκόνος τῆς
Παναγίας, βίβλιος; δ' ὅν διτι τὸ γραμμάτιον τοῦ
προήρχετο ἐκ τῆς Δηνώρας, τὸ κατεφίλησεν ἀπειράνθη.
Ἡ καρδία αὐτοῦ ἔπαλλεν, οἱ διφθιχλιμοὶ του τοσαύτης
εἶχον πάθει σκοτοδινίασιν ἐκ τῆς χρᾶς, ὥστε μετά
κόπου ἡδυνήθη νὰ ἀναγνώσῃ τὸ περιεχόμενον της
γραμματίου. Τέλος πάντων ἀνέγνωσε τὰ ἑξῆς: «Ο πατέρας
μου γνωρίζει διτι ἀγαπώμενος ἡρητῶς μοὶ ἀπηγορεῖ.
Θηνὰ σὲ ἐπανίδω. Χαῖρε ἐσσέ.»

ζῶ τῶν οὐδὲ οἰκογενειῶν ἐνυπάρχοντος ἀσπόνδου μίσοι
καὶ εὐεξί τοῦ ἀδελλεκτοῦ πειρατοῦ, τὸ ὅποιον ἔχω
εἴτε τὰς δύο πυληνὰς μερίδας πῆγα ἐποχῆς ἐκείνης
Οὐδέν πρὸς τὸν σύμμοντα τῆς εἰπούσας, ἔδρυμε πρὸ^τ
τὴν κόπιοςα δε Βροῦ. Θίλην τῶν δύο τούτων ο

κογενειῶν. Ἡ κόμησσα δὲ Βρεδὸν κατέκει εἰς ἐξοχὴν τινὰ οἰκίαν, ἀπέγουσαν ἡμῖν μίλιον τετραγωνικῶν περιστάτας, καὶ γνωστὴν ὑπὸ τῷ ὄνομα Villa Monticelli. Η κόμησσα ἡννόησεν ἀμέσως τὸ πᾶν. Λίγη γυναικεῖος, αἱ το σοῦτον ἀδιάλλακτοι εἰς τὰ μίσην αὐτῶν, ἔχουσι πάντας τὴν καρδίαν των γυνιάν τινὰ ἀνοικτὴν δύο; ἐλέωστε τὸν ἔρωτα τῶν ἀλλών. Ὑπεσχέθη εἰς τὴν δυστυχῆ μητέρα διτοῦ Ἰππολύτου καὶ ἡ Δηνώρων θὰ ἐπενίδωσιν ἀλλήλους, καὶ οὕτω, εὐγχριστημένη, ἡ μήτηρ τοῦ Ἰππολύτου ἐπενήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Οὐ νίς της ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης, τοὺς δρθελμοὺς ἐκ τοῦ βρέρου ἔχων κεκλεισμένους, καὶ τὸ στόμα ἐκ τῶν παρχληρού μάτων ἀνοικτόν.[¶] Οἱ ιατρὸι ἥτο πλησίουν εἰς τὸ προτεφράλαιον τοῦ ἀσθενοῦς καὶ ἔτεις τὴν κεφαλὴν ἀποπλησμένος. Η μήτηρ ἐμειδίχασε. "Αμα ό δε διατρόδις ἐξῆλθεν, ἀνέλαβε τὴν θείουν της καὶ, κλίνασσα πρὸς τὴν κλίνην τοῦ τέκνου της, ἐγχμήλωσε τὸ ἐξ ίδρωτος περίρρυτον μέτωπον αὐτῆς.

— Ιππόλυτε, τῷ εἶπε γχμηλῇ τῇ φωνῇ, θὰ ἐπανίδῃ τὴν Δηγώραν.

Ο νεκνίας ἡγέωξ τοὺς ἀγρίους, ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ διθυλμούς του καὶ θεωρήτας τὴν μητέρα του μετὰ τοῦ ἀνησύχου ἔκεινου ὕρους, μεβ' οὖν δὲ κατάδικος παρκτηρεῖ τὸν ἄγγελον τὸν εἰδοποιοῦντα αὐτὸν καθ' ἣν στιγμὴν ἀνέρχεται τὰς πρώτας βρυμίδας τοῦ ἐνεργίων, ὅτι ἐδόθη αὐτῷ χάρις, τὴν ἐνηγκαλισθη καὶ εἶπεν αὐτῷ·

— "Ω ! μῆτέρ μου, μῆτέρ μου ! τί εἰπες !

—Τὴν αληθείαν, τέκνον μου! ἀγαπᾶς τὴν Δημωρίαν,
δὲν εἶναι ἀληθές;

—Ω! ἐὰν τὴν ἀγαπῶ, μῆτέρο μου, ἐὰν τὴν ἀγαπῶ!
—Καὶ νομίζεις διτι ἔχωρίσθης ἀπ αἵτη; διὰ παντός;

— Οἴμοι ! ἔχωρίσθην ἥδη.
— Εἰτε δύτικα πέλεσις γὰρ ἀποβάνει :

‘Ο Ιππόλυτος ἐστέναξε καὶ ἔσριγξε τὴν μητέρα του
ἐπὶ τῆς καρδίας του.

— Λοιπὸν, δὲν θὰ αποθάνης, τῷ εἶπεν ἡ μήτηρ του.
Θὰ ἰδῃς τὴν Δραγώραν, καὶ ἔὰν σὲ ἀγαπᾷ θὰ γίνηται καὶ
πάλιν ἀμφότεροι σύντυκτοι.

‘Ο Ιππόλυτος δὲν είχε δύναμιν νὰ ἀποκριθῇ, τὰ δάκρυα χέρρεον κρουνηδόν. Ή ἐπὶ τοσούτων καιρὸν ἐκ τῆς λύπης πεπιεισμένη καρδία του ἐφρίνετο ὅτι έζήτεις ἔζοδον. Διηγήθη κατόπιν τὰ πάντα, τὰ ἐπανέλαβε καὶ πάλιν, τὰ ἐπανέλαβε βυκαλιζόμενος ὑπὸ τῆς ἐλπίδος. τὴν δοτίαν ἐπέγυσεν εἰς αὐτὸν ἡ μήτρα του.

‘Η ἐπανάληψις τῶν λέξεων τῆς μητρός του ήτο δι’ αὐτὸν δ, τι η ἐσπερινή αὔρα εἰς μεμαρχμένον ἄνθος καὶ η πεωϊνή δρόσος εἰς ξηράν γῆν.

¹Ἐπὶ τέλους ἡγέρθη καὶ στηριχθεὶς ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος, ἔθεώρησε τὴν μητέρα του, ὡς νὰ μὴ ἐπίστευεν εἰς τὴν εὐτυχίαν του.

— Καὶ πότε θὰ τὴν ἐπιχείδω; ήρώωνται.
— "Οταν θὰ ξσαι ἀρχετὰ καλὰ, διὰ νὰ ὑπάγης μέχρι τῆς Villa Monticelli, τῶν ἀποχείθεον μέρων του.

— “Ω ! μῆτέρ μου, ἀνέκραξεν ὁ Ἰππόλυτος, οὐ πάγω
ἀμέσως.

Καὶ ἐδοκίμασεν νὰ ἔγερθῇ, ἀλλὰ κατέπεσεν ἐξηντλη-
μένος ἐπὶ τῆς κλίνης του. Ἡ δυστυχίας μήτρα ἐγονο-
πέτησε καὶ τὸν παρεκάλεσε τόσον, ὅτι τὸν ἔκαμε
νὰ ήσυχάσῃ καὶ νὰ υπομείνῃ. Τὴν ἐπαύριον, δὲ ιατρὸς,
ὅστις ἐφοβεῖτο ὅτι θὰ εὑρισκε τὸν Ἰππόλυτον νεκρὸν,
τὸν εὑρε ἀπύρετον. Τοσοῦτον ἡ πόροςεν δὲ ιατρὸς διὰ
τὴν ἀπότομον ταύτην βελτίωσιν, ὥστε ὠμολόγησεν
ὅτι εἶναι θυμαὶ ἐκ Θεοῦ, καὶ τὸν Θεὸν μόνον πρέ-
πει νὰ εὐγαριστῶσι.

Ἡ μήτηρ τοῦ Ἰππολύτου ἡ ιηγχρίστης τὸν Θεὸν,
διότι ἦτο ἀρκετὰ εὐσεβής, καὶ ἀπέδιδε τὰ πάντα τῷ
Κυρίῳ, ἐγνώριζεν δημως ποθεν προήρχετο τὸ θαύμα καὶ
πῶς συνεπληρώθη.

Αἱ δυνάμεις τοῦ Ἱππολύτου μὲν δῆλην τὴν ἀνυπομονησίαν αὐτοῦ ἐπεκνήροχοντο λέγει Ερρεδέως, τὴν ἐπισυγχρόνην καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἦτο εἰς θέσιν διὰ γὰρ ἐξέλθη. Ταῦτο χρόνος μεγάλην ἔօρτην ἐπρόκειτο νὰ δοθῇ εἰς τὴν Villa Monticelli πάντες οἱ Βάρδοι, οἱ καταγόμενοι ἐκ τῆς οἰκογενείας τῆς κυρίας ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ὅποιας ἐδίδετο ή ἐσπερίς, ἵσσαν προσκεκλημένοι, ἐκ τῶν Γουέλφων δύμας οὐδεῖς, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Δεσολιδελμόντων, οἵτινες ἐθεωροῦντο οἱ ἀρχηγοὶ τῆς μερίδος τῶν Γουέλφων.

‘Η Δηνώρα Βαρδὸν ἀπεποιήθη κατ’ ἄρχας νὰ περιερεθῇ εἰς τὴν ἑορτὴν, ὡς ἀδύνατος καὶ πάσχουσα.
‘Αλλ’ ἡ κόμησσα ἔξαδέλφη τῆς ἐπέμενεν, ὑποσχεθεῖσα
αὐτῇ ὅτι τῇ ἐφύλαττε τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς ἐκπλη-
κτικόν τι θέαμψε τὸ ἀποτὸν θὰ τὴν ὑπερευχχρίστει, ή δὲ
Δηνώρα, σείουσα τὴν κεφαλὴν εἰς σημεῖον ἀμφιβολίας,
ἐδέχθη. ‘Η Δηνώρα ἐκαλλωπίσθη, διότι ὅσῳ καὶ ἀνὴ^ν
καρδίᾳ τῆς γυναικὸς ἦναι λυπημένη. Θέλει τὸ μέτω-
πόν της νὰ ἔναι ὠραῖον. ‘Αφίχθη εἰς τὴν Villa Monticelli.
‘Η ἑορτὴ ἦτο ὥραιοτάτη, καὶ οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐπιφ-
νῶν Γιβελίνων ‘Η Δηνώρα ἐζήτησεν ἐπὶ πολὺ διὰ τοῦ
θλέμματος τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἐκπληξίαν.

Ἐπὶ τέλους, οὐδὲν ἀλέπουσα, ἥρωτης τὴν ἔξαδέλ-
φην της, ὃποία ἦτον ἡ ἐκπληκτική τὴν ὅποιαν τῇ ὑπε-
σύγεθη.

‘Η κόμποσα τῇ ἔνευσε νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ καὶ τὴν ὠδῆγησε διά τινος μακροῦ διαδρόμου ἐν τινὶ δωματίῳ πχρακειμένῳ τῇ ἐκκλησίᾳ, εἰπούσα αὐτῇ νὰ ἀναμένῃ ἐπὶ στιγμήν. Κλείσασα δὲ τὴν θύραν ἐξῆλθε. Ἐν τῷ δωματίῳ τούτῳ ήσαν δύο θύραι· τούτων ή μία συνεκοινώνει μετά τινος δωματίου, αἱ δὲ ἄλλαι μετά τῆς ἐκκλησίας. Μετὰ στιγμὴν, ἡ Ἀπονόρα ἤκουσεν ἐλαφρόν τινα κρότον, στρέψασα δὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, εἶδε τὸν Ἱππόλυτον ἐργάζομενον πρὸς αὐτήν.

Τὸ πρῶτον αἰσθημα τῆς Απνώρας ἡτο δό φόβος· ἔ-
βαλε κραυγὴν καὶ ήθέλησε νὰ φύγῃ, ἀλλ' ή θύρα ἡτο
διὰ κλειδὸς κεκλεισμένη. Στραφεῖσα κατόπιν εἶδε τὸν
Ἴπποδύτον γονυκετή, τόσω δὲ ὥχρον καὶ κάτισχον, ὥ-
στε ἄκουει τῷ ἔτεινε τὴν χείρα. Οἱ Ἰππόδυτος ἤρπαξε

τὴν χειρά της, τὴν ἐσφιγξέν εἰς τὴν καρδίαν του καὶ
τὴν ἐφίλησεν ἑκατοντάκις. Μετὰ ταῦτα οἱ νεανίαι μας
ψυθύρισαν τὰ ἀτελεύτητα καὶ ἄλογα ἐκεῖνα ἐρωτικὰ
πῖπο, τὰ τοσαῦτα περικλείοντα πράγματα, καὶ τέλος
ιντυγκαλισθήσαν. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἡ θύρα τῆς
κυκλησίας ὥνεῳγθη. Ἡτο δὲ σερὺς, δοτις εἰσήρχετο τυ-
ράννων ἐν τῷ δωματιώ ἐκείνῳ δπως φυλάξῃ τὰς κλει-
δας τῆς προσκομιδῆς. Οἱ νέοι, οἵτινες δὲν ἀνέμενον
τὴν ἁμφάνισιν ταῦτην, ἴνδιμισαν τὸν σερέα ως ἀποστε-
λέντα παρὰ τοῦ ὄδρανοῦ, καὶ ἔγονυπέτησαν.

‘Η ἐκκλησία ἡτο ἔκει. Οἱ ἵερεις τούς συνέλαβεν ἐνηγ-
καλισμένους, γνωρίζων δὲ καὶ τὸ μετεξύ τῶν δύο οἰκογε-
νειῶν μῆσος, ἐνόμισεν ὅτι ἡτο μέσον συμβιβασμοῦ, τὸ
ἔποιον ἡ Θεία Πρόνοια ἐπεμπε διὰ τῶν χειρῶν τῶν
τέκνων εἰς τοὺς πατέρας, καὶ ὅτε τὸν παρεκάλεσαν νὰ
τοὺς εὐλογήσῃ, δὲν ἦδυνόθη νὰ ἀντιστῇ.

Οἱ νέοι ὑπεσχέθησον νὰ μὴ εἴπωσι τὸ δνομα αὐτοῦ εἰμὴ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ, διότι τὸ μεταξὺ τῶν θεονοδελμόντων καὶ τῶν Βαρδῶν μίσος ἦτο τέσσαρις ισχυρὸν, ἔτε οὖν δυστυχής οἱρεύς; ἡδύνωτο νὰ πληρώσῃ τὴν πρᾶξίν του ταύτην διὰ τῆς ζωῆς του.

Οἱ πάντες λοιπὸν ἐπρεπε νὰ ἀγγοῦσι τὸ γάμον
κυτῶν, ἀφοῦ δὲ οἱ μελλόνυμφοι ὡρκίσθησαν ἐπὶ τοῦ
βύζαγγελίου νὰ τηρήσωσιν αὐτὸν μυστικὸν καὶ ἀπὸ τὴν
απτέρα τοῦ Ἰππολύτου καὶ ἀπὸ τὴν ἔξαδέλφην τῆς
Δηνώρας, διερεὺς τὸ λόγησεν αὐτοὺς καὶ ἀνεχώρησεν ἀ-
ιστῶς.

ὅ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον]

Η ΕΝ ΚΥΔΩΝΙΑΣ ΕΛΛ. ΣΧΟΛΗ
ΚΑΙ
ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ
ΤΠΟ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΘΩΜΑ.

ΣΟΦΟΚΛΕΙ Κ. ΤΩ. ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ
ΒΑΛΧΙΣΤΟΝ ΔΕΙΓΜΑ
ΕΤΕΡΝΟΜΟΣΥΝΗΣ

Ἐπὶ τῆς ὅχθης τῆς Αἰολίδος ἔκειτο μικρὰ πόλις, αἱ
ιυδωνίαι, διακριθεῖσα διὰ τὸ φιλόπατρι καὶ φιλόμουσον
ῶν κατοίκων ἀντῆς, ἐκ Τούρκων καὶ Ἕλλήνων πρότε-
ρον συγκειμένην, κατόπιν δὲ μόνον ἐξ Ἕλλήνων ἀνα-
παῦσθεντων καὶ τὴν διοίκησιν ἀγτῆς. Εὑρεγέτης τῆς πό-
λεως ταῦτης ὑπῆρχεν ὁ Ιερεὺς Ἰωάννης Οἰκονόμος μεγά-
λως συντελέσσας καὶ ἐπιτυχών τὴν εὐημερίαν τῆς πα-
τρίδος αὐτοῦ, συστήσας δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀγαθοεργοῦς
καταστῆματος καὶ σχολείου περὶ τὸ 1780 ἐν τῷ ναρ-
ηκὶ τοῦ ἐπ' ὄνδρατε τῆς Παναγίας τιμωμένου ναοῦ,
νῷ ἐδίδασκεν Εὐγένιος ὁ ἀπὸ Βρυσούλην, ὁ ἀπὸ Σύμης

Βισσαρίων, δ ἐξ Ἀπαυείας Θεοδόσιος καὶ δ ἀξιόλογος Γρηγόριος Σαράφης. Ἐπειδὴ δμως κατόπιν δ νάρθηξ δὲν ἦκει ἵνα χωρήσῃ τοὺς πολλαχόθεν συρρεύσαντας μαθητὰς, παρέστη ἡ ἀνάγκη ἀνεγέρσεως ἰδίας σχολῆς, περὶ τὸ 1803, ἥτις ἐγένετο ἐφάμιλλος τῶν τῆς Πάτρου, τῆς Κίου καὶ τῶν ἄλλων ἀκμαζουσῶν τότε σχολῶν. Ἐν τῷ ἀξιολόγῳ τούτῳ Γυμνασίῳ, τῷ διαικρινομένῳ διά τε τὸ τερπνὸν τῆς θέσεως καὶ τὸ ὡράζον τῆς οἰκοδομῆς καὶ ἐπαινεθέντι ἐπαξίως ὑπὸ τῶν περιηγητῶν καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἐν αὐτῷ διδαχθέντος τὴν Ἑλληνικὴν Ἀμβροσίου Φεριμένου Διδότου, (α) ἐδιδαζαν δ προρρηθεὶς Γρηγόριος Σα-

(α) Ἰδού τι λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ Γάλλος ἱστορικὸς Rassenel
 «Μεταξὺ τῶν δημοσίων μνημείων τὸ Γυμνάστιον εἶναι τὸ μᾶλ-
 λον ἄξιον προσοχῆς»· ή ώραιότερς τοῦ οἰκοδομήματος τούτου
 τιμῆ τοὺς λόρδους αὐτὸν, διὰ τε τὸν σκοπὸν τῆς λόρδουσας καὶ
 τὸ ἐλευθέριον δι' οὗ ἔκειτεσαν τὸ μέγα τοῦτο σχέδιον. Τὸ ἐ-
 σωτέρικὸν αὐτοῦ εἶναι κανονικώτατα διηρημένον· ὁ ώρατος κῆ-
 πος, ή παραγεμένη θάλασσα καὶ τὸ ἐλεκτόν τῆς θέσεως, κα-
 θιστῶσι τὸν ἀέρα μᾶλλον ὑγιεινὸν ἢ εἰς τὰ ἄλλα τῆς πόλεως
 μέρη· τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἔκινε τὸν θαυμασμὸν τῶν ξένων.
 «Ηρίθμει ταχτικῶς· περὶ τοὺς τριακοσίους πεντήκοντα μαθητὰς
 πάσσοις ἥλικας, ἔκ τε τῆς πόλεως, τῶν περιχώρων καὶ τῶν
 νήσων. Ἐδιάσκετο δὲ ἐν αὐτῷ ἡ νέα καὶ ἡ ἀρχαῖα Ἑλληνικὴ,
 ἡ φιλολογία, ἡ φυσικὴ, ἡ λογοτεχνίη, ἡ ρητορικὴ, ἡ φιλοσοφία
 καὶ τὰ μαθηματικά. Ἐν ταῖς διδασκαλίκας ἔδραις διεκρίνοντο
 διάσκελοι διακεκριμένοι διὰ τα τὰ προτερήματα καὶ τὰς ἀρ-
 τές αὐτῶν.» (Histoire de la Grèce Tom. I pag. 200 note).
 Διὰ ζωηροτέρων χρωμάτων περιγράψει αὐτὸν ὁ Ἀμερόστιος Δι-

δομήθη τὸ 1803 τὸ νέον, ἔχον σχῆμα παραλληλογράμμου, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὑπήρχε κῆπος· τὰ κύματα ἡθῶντα ἐπὶ τῶν τοίχων του. Τὸ οἰκοδόμημα εἶχεν ἐν τοῖς γείτονεσσι καὶ ἐν πάτωμα περὶ τὸ ὄπον τὸν ὑπήρχον εἴρεται στοά, φέρουσαι εἰς μέγα χώματα τοῖς κείμενον εἰς τὴν πρὸς τὴν θάλασσαν ἕκραν τοῦ Γυμνασίου. Μετὰ τὸ τέλος τῶν μαθημάτων ἐπετρέπετο εἰς τοὺς ἐπιμελεστέρους καὶ εὔκταχτοτέρους τῶν μαθητῶν νὰ λαμβάνωσιν εἰς ίδιαιτέρουν δωμάτιον ἀριθμόν τινα τῶν νέων σπουδαστῶν, ἵνα ἐπανελαμβάνωσιν αὐτοὺς τὰ μαθήματα τῶν διδασκάλων. Πολλοὶ ἦκαν τῶν πτωχῶν τούτων μαθητῶν εὑρίσκοντον ἐν αὐτῷ τῷ γυμνασίῳ μέσον τοῦ πορίζεσθαι τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ἐξεκολούθησιν τῶν σπουδῶν αὐτῶν, λαμβάνοντες εὐτελῆ τενα μισθὸν παρὰ τῶν νέων τούτων μαθητῶν. Ἐκαστος μαθητῆς ἦν ὑπένθυνος διὰ τὰ πτχὸν αὐτοῦ ἐποπτεύομενα παιδία, καὶ οὐδέποτε ὁ ἐλάχιστος θόρυβος ἐτάρασσε τὴν σιωπὴν καὶ ἡσυχίαν, ἥτις ἔδιαστλενεν ἐν τῷ γυμνασίῳ τούτῳ, περὶ τοὺς τριτακοσίους περικλείοντι μαθητάς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην.

»Ἐπεὶ δύο μῆνας κατέψησα ἐν τῷ γυμνασίῳ τούτῳ, ἀκολουθῶν τακτικῶς τὰ μαθήματα τῶν διδασκάλων. Έξεπλάγην ὑπὸ τοῦ ζῆλου καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ μεθ' οὗ οἱ νέοι οὗτοι προστρέχοντο ἐν τοῖς δημοσίοις μαθήμασι. Ὡς οἱ πυθαγόριοι, δὲ οὐκ οἱ λόγοι τοῦ διδασκάλου (αὐτὸς ἔφα) εἶχον ἵερὸν μαρτυρίαν εἰς τὰ ἐλαχίστα περιγγέλματα τῶν διδασκάλων ἴσθιερον, ὡς νόμοι ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῶν Κυδωνιῶν. «Αὐτοὶ διαμονήν μου, τὰς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κήπου πορτοκαλέας, πλήρεις ὥριμων καρπῶν, τοὺς ὄποιος οὐδεὶς ἤγγιζεν ἐκ μόνου τοῦ πρὸς τὴν σχολὴν σεβασμοῦ, ἐνῷ οἱ νεώτεροι τῶν μαθητῶν ἡδύναντο εἰνόλως νὰ ὑπερπτηδήσωσι τὸν περιφράτοντα τὸν κήπον τοτχον^ο δὲν ἀρνοῦμαι δὲ διτι μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχον καὶ τινες ἀπόγονοι τῶν Σπαριτιτῶν.» (Notes d'un voyage fait dans le Levant en 1816 et 1817. Paris 1821 pag. 385.)

ΑΗΜΟΝΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ως έδιλεπόν τινα τῶν διδασταλών, ὅλοι ἡγετέρουντο κ.
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΗΕΟΥΡΙΟΥ

χνικῆ σχολῆ τῆς ὁποίας ἐδιδάχθη τὰς φυσικομαθημάτικας ἐπιστήμας. Μετὰ τὸ πέρος τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἐπέστρεψεν αὖθις εἰς Κυδωνίας, ὅπου ἀνέλαβε τὴν διδασκαλίαν τῶν φυσικομαθημάτων ἐν τῷ νεοστατώθεν Γυμνασίῳ, ἐν ᾧ ἔνεκα τῆς φήμης τῶν διδασκόντων, συγ-
ηλθον πολλοὶ ἐκ τῶν πέριξ (x).

Αλλὰ μετ' οὐ πολλοῦ χρόνου παρέλευσιν διετάρχει τὴν τοῦ Βενιαμίν ἡσυχίαν ἢ ὑπό τινος ἐν Κωνσταντινούπολει Δωροθέου (β) γενομένη κατ' αὐτοῦ συκοφαντία ὡς ἀθέου, (γ) ὅστις τὸ πᾶν κατέβαλεν ἵνα διαβάλῃ παρὰ τῷ Πατριάρχῃ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀνδρός. Καὶ δῆμος ὁ Βενιαμίν ἔτσε θερμὸν προστάτην τὸν Ἐφέσου Διοικούσιον Καλλιάρχην, ὅστις πολλὰ ὑπὲρ αὐτοῦ εἴπει τῷ Πατριάρχῃ μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς μόνην τὴν τοῦ Διοικούσιου ὑπεράσπισιν ἀπέστειλε τῷ Πατριάρχῃ, οἵνοις ἀπολογίαιν, διμολογίαιν τῆς δύοθέου πίστεως, ἐν ᾧ ἐλλόγως ἀνασκευαζει τὰς κατ' αὐτοῦ συνοφρυντίας. «Οὐδεὶς οἶδε τὰ τοῦ ἑτέρου — λέγει — εἰμὴ τὸ πνεῦμα τὸ κατοικοῦν ἐν αὐτῷ, ἀποφαννεται ή αὐτοαλήθεια· θεον ἡμεῖς οἱ ἀνθρώποι οὐ δυνάμεθα περὶ τῶν ἑτέρων ἀποφρίσαι ἐτέρωθεν, εἰμὴ ἐξ ὧν ἐκεῖνος ἐκφωνεῖ ἢ πράττει, ὡς ἐντων τῶν ἕργων καὶ λόγων ἀποτελεσμάτων τῶν βουλευμάτων τοῦ ἑστωτερικοῦ πνεύματος.» Μετὰ ταῦτα διὰ μακρῶν ἀναψέρει τὰς ἐναντίους αὐτοῦ ἐξενεγκθείσας διεσβολὰς καὶ ἀνασκευάζεις αὐτάς ἐπὶ τέλους δὲ ἐκτίθηστὴν διμολογίαν τῆς πίστεως λέγων· «ἴγε ἐγεννήθη τέκνον τῆς Ἀνατολικῆς Εκκλησίας, ἔγω ἀνετράφη ὑπὸ τοῦ καθαροῦ αὐτῆς γάλακτος, αὕτη ἐτίθηνται σμε, ὅπτε ἔγω εἰμὶ ἐκεῖνο, ὅπερ ἐγεννήθην, ἐκεῖνο, ὅπερ ἀνετράφην, εἰμὶ τέκνον τῆς ὑρ' ἦς ἐγεννήθην μητρὸς; ἀπότε οὕτως ἡ ἐμὴ μήτηρ φρονεῖ τοσαῦτα καὶ ἔγω, οὕτως ἐκεῖνη ἀναθεματίζει τοσαῦτα καὶ ἔγω καὶ οὕτα ἐκεῖνη

α') Ἐπὶ τοῦ Βενιζέλου οἱ μαθηταὶ ἡριθμοῦσαν περὶ τοῦ 600 βλ.
Ε. Καστόρχη περὶ τῆς ἐν Δημιτσάνη σχολῆς εἰς τὸ Βρεττοῦ, Εὐθ.
'Ημερολόγιον ἔτους 1865 σ' 224, καὶ τὰς Κυδωνίας πρὸ τοῦ
1821 ὑπὸ Χαρικλείας Σ. Ἀναγνώστου ἐν Συμύρῃ 1861 σελ. 11
Σ. Μ. β).* Ἑγγραφοὶ σημειώσεις ἀποταλεῖσαι ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ
φίλου Σοφοκλέους Κ. Οικονόμου τῷ τριφιλήτῳ μοι Μ. Γεδεών
καὶ φιλοφρόνως ὑπὸ αὐτοῦ παραχωρηθεῖσαι μοι. γ). Καὶ πρό-
τερον ἔτι πολλοὶ διδάσκοντες τὴν φιλοσοφίαν κατὰ τοὺς νεωτέ-
ρους φιλοσόφους ἐκηρύχθησαν ὡς παραβαίοντες τὰ τῆς ἐκκλη-
σίας δόγματα καὶ κατεδικάσθησαν ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, δι-
ὅτι οἱ περισσότεροι λόγιοι ἐκ τῶν κληρικῶν καὶ πάντες οἱ δι-
δάσκαλοι οἱ μὴ ἐπικεφαλέντες τὴν Ἐσπερίαν ήσαν ὀπαδοὶ τοῦ
Ἀριστοτέλους. Οὕτω ὁ ἐν Ἰωαννίνοις ἀναλαβὼν νὰ διδάξῃ τὴν
φιλοσοφίαν κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Μαλεμβίσχου, Καρτεσίου
καὶ τῶν ἄλλων νεωτέρων φιλοσόφων κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς Συ-
νόδου τῷ 1723, καίτοι ἀπολογηθεῖσι, τὰ δὲ τετράδια αὗτοῦ πα-
ραδόθησαν εἰς τὸ πῦρ τὸν Εὐγένιον Βούλγαριν μεταβοῦτα τῷ
1761 εἰς Κωνσταντινούπολιν κακῶς μετεχειρισθῆσαν οἱ α-
τόφιοι διδάσκαλοι καὶ, καθὼδ λέγει ὁ Μοισιόδεξ (σελ. 188 τῆς ἡ-
πολογίας) «τὸ θράσος τιμῶν γραμματικῶν κακοφυῖσι τῆς; α-
τῆς; πόλεως (τοῦ Διωροθέου Μυτηλίνασ) ἐφθασε νὰ πέμψῃ
τὸ διά τὸν σορίαν ἀνδρά τινά μπακάλην, καὶ τοῦτον ὅμιλον ἐπὶ μ

ον δέχεται τοσαῦτα καὶ ἐγὼ, δίχα τινὸς προσθέτεο·
νως η ἀφαιρέσεως. (δ)

Διά της ἐπιστολῆς ταύτης καὶ διὰ τῆς μεσοτείας
τοῦ πρύγκηπος Δημητρίου Μουρούζη (ε) διετηρήθη καὶ
πάλιν ἐπὶ τῆς διδασκαλίας ἔδρας ἀλλ' ὅμως νέxi
ρυθμιούργια τοῦ κατὰ τὸ 1811 ἐκ Παρισίων ἐπιστρέ-
ψαντος Θεοφίλου Κατρην (σ) ἐπιθυμοῦντος ὅπως καταλά-
βῃ τὴν ἔδραν τῆς ἐν τῷ Γυμνασίῳ διδασκαλίας τῶν
ρυθμοκαθηματικῶν ἐπιστημῶν, συνέτειναν εἰς τὴν εἰς
Κωνσταντινούπολιν πρόσκλησιν τοῦ δυστυχοῦς Βενιαμίν
τῷ 1812 ὑπὸ τοῦ τότε Ηχτριάρχου Κυριλλου Ζ'. τοῦ
ἀπὸ 'Αδριανούπολεως. Ἐλθὼν ἐνταῦθα ὁ Βενιαμίν ἔ-
τυχε καλῆς ὑποδοχῆς ἐν μέρους τοῦ Πατριάρχου, ὃστις
μάλιστα, καθὼς ἀναφέρει Νέόφυτός τις Λέσβιος, ὃστις
εἰδὼς τὰ κατ' αὐτὸν, παρέδωκεν ἡμῖν τιὰ, μέχρι τῆς
θύρας τῆς αιθούσης τοῦ Συνοδικοῦ ἔξτιλθεν ἵνα προϋ-
ποντήσῃ τὸν λόγιον 'Ιερομόναχον. 'Ο Βενιαμίν ἦτο
ρυπαρῶ; ἐνδεδυμένος ἐφόρει τὸν συνήθη ἐπιμήκη κα-
λογερικὸν σκοῦφον μετά τοῦ ράσου καὶ ἐκράτει ἀνὴ^ρ
χεῖρας κομβοσχοίνιον εἶχε δὲ τὴν κόμην καὶ τὴν γε-
νειάδα ἀτημέλητον καὶ ἐν γένει ἦν τὸ πρότυπον τῆς
μοναχικῆς ρυπαρότητος.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει προσελήφθη διδάσκαλος τῶν πτίχιων τοῦ ἱεροῦ Δεσμύλλα, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ὅποιος ἐτύγχανεν οὐ τῆς τυχούσης περιποιήσεως. Καθ' ὃ ἀναγνώσκομεν ἐν τῷ Λογίῳ Ἐρμῆ, (ζ) τῷ 1816 προσεκλήθη εἰς Ἀθήνας ὅπως καθέξῃ διδασκαλικὴν ἔδραν, ἀλλὰ περηγήθη τῆς ἐκτελέσεως τῆς προσκλήσεως ταύτης. Τῷ 1818 διωριστεὶς εἰς Βουκουρέστιον ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Καρατζᾶ ἵνα καταλάβῃ τὴν ἔδραν διδασκάλου τῆς φιλοσοφίας, μετέβη ἐκεῖσε, κατὰ δὲ τὴν ἔναρξιν τῶν μαθημάτων ἐξεφύνησε κατάλληλον τῇ περιστάσει λόγον, δημοσιευθέντα ἐν τῷ Λογίῳ Ἐρμῆ τοῦ ἔτους τούτου (η). Τὸ πολλοῦ λόγου ἄξιον τοῦτο γυμνάσιον τοῦ Βουκουρέστιον, προστατευόμενον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνων, ἕσχε διδασκάλους τοὺς ἐπισημοτέρους ἀνδρας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἀλλὰ δυστυχῶς ή ἐνταῦθι διαμονὴ τοῦ Βενιαμίν ὑπῆρχε βραχυχρόνιος διὰ τὴν ἔτης αἰτίαν. Οὐ ιωάννης Γεωργίου Καρατζᾶς ἦτο

όντει, ἀλλ' ἐπὶ συζητήσει κυρίως τῆς ἀριθμητικῆς, χρατοῦντα
ἀνά γειτρας ρερυπωμένου Γλιζώνην καὶ ἀπόζοντα τῆς πολυ-
συνήέτου δυσοσμίας. δ) 'Η ἐπιστολὴ αὕτη ἐδημοσ.εύθη ἐκ τοῦ
πατριαρχικοῦ κώδηκος ὑπὸ Σ. Οἰκονόμου ἐν τοῖς φιλολογικοῖς
σωζομένοις; Κωνσταντίνου Οἰκονόμου (Τομ. Α'. σ. 435—37)
ε) Βλ. Ιακωβίκη Νερούδος 'Ιστορίαν τῶν γραμμάτων περὰ
τοῖς νεωτέροις: Ἐλλησι τῆς Ἑλλ μεταφ. σελ.81. στ) 'Ο γνω-
στὸς Θεοφίλος Καιρὸς ἐγένενθι ἐν Ἀνδρῷ τῷ 1784. Δεκα-
κτατῆς εἰτηλεύεται τὴν σχολὴν τῶν Κυδωνιῶν ἐνθα τελειώτας
τὰς σπουδὰς, μετέβη εἰς Πλέαν, ἐξ οὗ κατόπιν εἰς Παρισίους.
Μετὰ διάταξην ἐν ταῖς δύο ταύταις πόλεσι διατριβήν, μετέση
εἰς Σμύρνην (1814) διον διωρίσθη διδίσκοντας τῶν ψυτικο-
μαθητακῶν ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ Σχολῇ, ζηταθεν εἰς Κυδωνία
διαδεχθείς τὸν Βενιζελόν. Απέθανε τῷ 1853. ζ) 'Ετους 1816
σελ. 16 καὶ 323. η) Σελ. 200—209;

Συναντίος; τοῦ τότε ἐν τῇ τοῦ Βουκουρεστίου Ἀκαδημίᾳ διδάσκοντος Νεοφύτου Δοῦκα^χ ἀλλ' ὁ Γρηγόριος Βραχικόβανος, γόνος ἡγεμονικοῦ οἴκου, καὶ οὗτος ίδιαί ζουσαν τρέφων πρὸς τὸν Δοῦκα συμπάθειαν, προσεκάλεσεν αὐτὸν ἵνα περὶ αὐτῷ διαμένην. Ἐπειδὴ δὲ μως Καρατζῆς κατέφυγε μετ' ὀλίγον εἰς Τρανσυλβανίαν, δὲ Βενιαμίν ἔμεινεν οὕτω ἕνεκ προστάτου, παρουσιάσθ

τῷ Βραχικούς κατάλληλος περίστασις ὅπως ἐκδικήσει τὴν εἰς τὸν φίλον αὐτοῦ Δοῦκα γενομένην περιφρόνησιν δθεν αὐθημερὸν διατάσσει στρατιωτικούς τινας Ἀλβανούς ἵνα συλλάβωσι καὶ ἀπαγάγωσι τὸν Βενιαμίν ἔξι τῶν δρίων τῆς Δακίας· οἱ στρατιώται ἔρχονται μανιώδεις ἵνα συλλάβωσι τὸν δυστυχῆ διδάσκαλον, ἀλλα εὗτος μαθὼν τὰ γινόμενα περά τινος μαθητοῦ αὐτοῦ κατέφυγεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βρεφῶνος Σακελλαρίου, ὃ πικρού Αὐστριακοῦ, τῇ μεσιτείᾳ τοῦ δποίου κατέφυγε εἰς Ιάσιον. (α) Τὸ γεγονός τοῦτο ἀλλως παρέδωκεν ἢ μὲν ὁ προειρημένος Νεόφυτος. Ἐν τῷ τότε ἐπικρατοῦντι περὶ γλώσσης ζητήματι δὲ Βενιαμίν ἦτο θερμὸς δπαδός τοῦ Κορρῆ καὶ ἐπομένως ἀντίπαλος τοῦ Νεόφύτου Δούκα ὡς ἐκ τούτου καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐνδεισπονδον ἔτρεφον πρὸς τὸν ἔτερον μῆσον. Ἡμέραν τινὰ οἱ Βενιαμῖνοι σταὶ παραμείναντες τοὺς υἱοὺς τοῦ ἡγεμόνος Βραχικού ἔζανου ἄμα καταβάινοντας τὴν τῆς σχολῆς κλίμακα, ρίψαντες ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀσβόλην καὶ καλύψαντες διὰ φιάσθου, ἔξυλοκόπησαν αὐτούς. Κατ’ ίκείην δημώς τὴν νύκτα μαθὼν τὸ γεγονός δὲ Βενιαμίν ἀνεχώρησε λάθος εἰς Κωνσταντινούπολιν.

• ρησις οὐδεμία εἰς Κωνσταντινούπολην.
‘Οπωαδήποτ’ ἀν ἡ ὅμιλος τὸ πρᾶγμα, ἀποχωρήσας ἐ^τ
Βουκουρεστίου, προσεκλήθη καὶ πάλιν εἰς Κωνσταντινού-
πολιν ἵνα καταλάβῃ τὴν ἔδραν σχολάρχου ἐν τῇ Εγ-
ροκρηνείῳ σχολῆι ἀλλ’ οὐδος ὑπέβαλεν ὡς δρους τὴν
ἀναδιοργάνωσιν τῆς σχολῆς καὶ τὴν ἔξισου συμπεριφορὴν
πρὸς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀρχόντων, καὶ τῶν πλουσίων ὀ-
καὶ πρὸς τοὺς τῶν πτωχῶν. Τῶν δρῶν ὅμιλος μὴ γενο-
μένων δεκτῶν, οὐδὲ αὐτὸς ἐδέξατο τὴν σχολαρχίαν.

Αλλ' οἱ Βενιαμίν προσεκλητεῖτο ἦδη εἰς ἑτέραν ὑπηρεσίαν ἀφ' οὗ ἔξυπηρέτησε τὴν πατρίδα διὰ τῶν πνευματικῶν ὅπλων, ἀφ' οὗ ἀπέδωκε τὰ τροφεῖα τῇ ἔκθετῇ καὶ παίδευσάσῃ αὐτὸν πόλει τῶν Κυδωνίων διὰ καρποφοριώτατης διδασκαλίχες, ἵνα ἀγλαοὶ ὑπῆρχαν καρποὶ πολλοὶ μαθηταὶ αὐτοῦ δημοσίες ἀναλαβόντες ὑπηρεσίας ἐν τῇ προσωρινῇ κυβερνήσει τῆς Ἐλλάδος, ἀνέλαβεν ἐν τοῖς τότε χαλεποῖς καιροῖς τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆς. «Ἀπλοῦ; ὡς ἴερευς, λέγει ὁ Νερούλος, (6) τῆς ἀρχαϊκῆς Ἑκκλησίας καὶ ἀτάρχης ἐνώπιον μεγάλων κινδύνων, περιήρχετο πανταχοῦ ὑποφύρων τούς μεγίστους κόπους, τὰς δεινοτάτας στερήσει τὸ πᾶν προσφέρων ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ οὐδὲν ὑπέχυτον φυλάττων· ἵνα ὡς λύγυνος, ὅστις καταναλίσκει

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
MOYEN ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΚΟΡΙΝΝΑ ΚΕΡΙΟΑ ΑΑΝΤΙΝ.

Τῷ 1819 ἀναφέρεται δτι ἐδίδαξεν ἐν Σμύρνῃ, ἀγνοεῖται δικαστής ὅμως ἐπὶ πόσον. (δ)

Τῷ 1825 δυνατός ή καταπατήσας τότε τὴν Ναυπλίαν νέος τύφος ἀπέκοψε τὸ νηῦμα τῆς ζωῆς τοῦ εἰρομονάχου τούτου φιλοσόφου, δοτις ἀποθνήσκων ἀνέκατε τὴν φιλοσοφικὴν ρύτραν.

“Ω αἰτία τῶν αἰτιῶν, ἐλεησόν με (ε

‘Ο Βενιαμίν, ἔστις, ὡς εἰδομεν, διεκρίθη ὡς διδάσκαλος καὶ λίαν φιλόπατρις, ὑπῆρχε καὶ συγγραφεύς. Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ είναι τὰ ἔξης’.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ ἐν Βιέννη 1818, ἡς ἐπί^τ
χροιν ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ Λογίῳ Ἐρμῇ τοῦ 1820
Ιατρὸς Γλαράκης.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΑ Τομ. 2
Βιέννη. 1820

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΤΑΦΥΓΙΚΗΣ ἐν Βιέννη 1820
Συνέγραψε καὶ ΦΥΣΙΚΗΝ πολύτομον, ΑΛΓΕΒΡΑ
καὶ ΗΘΙΚΕΝ, ἀτινα μένουσιν ἀνέκδοτα (5).

'Εν τοις εἰρημένοις συντάγμασι φίνεται μὲν δ ἥλος τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλ δύολογητέον χάριν τῆς ἀληθείας ὅτι πολλαχοῦ ἀλίσκεται δ ἀσίδημος διδάσκαλος κουφότητα καὶ ταχυπεθεῖται, ὅφλοις κάνων, ὡς παρατητεῖ δ αօρδός Οἰκονόμος. (ζ). 'Αλλ δ Κωζάκης Τυπάλδος μαθητὴ ἀυτοῦ χρηματίσας, λέγει δι τι «ἔσπειρε μετ' ἐπιμελείας ἄκρας καὶ φρονήσεως σπέρματα ὑγιοῦς καὶ ἔπικριβω μένης φιλοσοφίας, πολλοὺς ἀκόμη χρόνους προτήτερο πρὶν φανοῦν εἰς τὸν κόσμον θρυλλούμενα τὰ πολύτομα

ἐκεῖνα βιβλία τῶν ἐπιστημῶν, τὰ δύοτα (κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς νέας μεθόδου τοῦ γράφειν) ἔξεδόθησα εἰς βραχὺ διάστημα χρόνου.» (γ) Ἀγνοοῦντες κατὰ πόσον ἀληθῆ εἰσὶ ταῦτα, παρατηροῦμεν, καθόσον δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῆς ἔκδεδομένης Μεταφυσικῆς αὐτοῦ, διειπολλαχοῦ τοῦ συγγράμματος τούτου ἀπαντῶσα γνῶμαι ἐσφραγίζεται, κατ' ίδικ εἰσὶ τοιαῦται ἐκεῖναι δῶν προσπτικεῖν ὑπάντασσες τὸν κλεινὸν Εὔγενιον Βούλ

γχριν. Ἐκτὸς δὲ τούτων παρεδέχθη καὶ ἀνέπτυξεν ἀ-
τόπους τινὰς θεωρίας· τοιαύτη εἶναι π. χ. ἡ θεωρί-
αιθερίου τινὸς οὐσίας πανταχοῦ εἰσχωρούσης καὶ τ-
κενὸς πληρούσης καὶ αἴσιποτε κινουμένης, ἢν ὑποτίθησ-
ῶς κυριωτέρων αἰτίαν τῶν διεφόρων φαινομένων τῆ-

Κυδωνίαι ἔδραμε πρὸς τὴν θετήν ταύτην πατρίδα του καὶ κατέτον ιούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπέστειλαν αὐτὸν οἱ Κυδωνιεῖς εἰς Μοσχονήσια ὅπως παρακαλέσῃ τὸν ναύαρχον τοῦ στόλου νὰ μεταφέρῃ τὸν λαὸν εἰς τὰ Ψαρά (βλ. Τρικούπη Ιστορ. τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστ. ἐκδ. Β'. ἐν Λονδίνῳ Τόμ. Α'. σ. 242). δ). Αἱ Κυδωνίαι κ.τ.λ. σ. 46. ε.) 'Ο Νεόφυτος ἀναφέρει ὅτι ἀποθνήσκων ἐκοινωνήσεις τῶν ἀχράντων βιωστηρίων, ἀλλ' ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ τῆς ἐπιδημικῆς νόσου ἀμφιβάλλομεν πετούτου. στ.). Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ φιλόμουσοι Κυδωνιεῖς θέλουσι ἐπιχειρήσεις ἔκδοσιν τῶν σωζομένων τοῦ τοσαῦτα παρασχόντος ἀγαθὰ ταῖς Κυδωνίαις. ζ.). Ἐγγρ. σημειώσ. η). 'Ορα πιστολ. αὐτοῦ πρὸς Ἐμμ. Στρατεΐην" ἐν Παρισίοις 1818 σ. 2

λάδι, δυνάμεις νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶναι τὸ βιβλίον τοῦ κ. Βεργωτῆ περὶ τοῦ μικροῦ πολίτου.

Διάφοροι κεφάλαια ἀπαρτίζουσι τοῦτο. 'Ἐν αὐτοῖς διαπργματεύεται τὰ ἀπὸ τῆς φυσικῆς καταστάσεως, διανοίας καὶ διαθέσεως τοῦ ἀνηλίκου παιδὸς, μέχρι τοῦ ἐλαχίστου τῶν γρειωδῶν πρὸς ἐντελὴ διάπλασιν καὶ μόρφωσιν αὐτοῦ ὡς ἐντίμου ἰδίωτου, χρησίμου πολίτου, εὐεργετικοῦ πατριώτου. Εὐγλωττία, φρυνασία, ἀφέλεια, γνώσεις πρακτικαὶ καὶ πατριωτικαὶ ἐπωφελεῖς, ἵδιον τὰ χρακτηριστικὰ τῆς ὑφῆς τοῦ λόγου του.

'Ἴδιον ὁ ἀνήλικος ἀνθρωπός, καθήμενος εἰς τὸ θρόνον τοῦ σχολείου. Τὸ μικρὸν αὐτὸν πλάσμα εἶναι πυρακτωμένος αἰδηρός, κηρίον θερμὸν, ρευστὸς ὕδωρ. Αὐτὸν εἶναι μίχη μεγάλη προσδοκία. 'Ἐνδέχεται νὰ γίνῃ φιλόπονος γεωργὸς, ἐπικερδῆς ἐργοταξιάχογος, εὐεργέτης τῆς γεντοίας του, τῆς πόλεως ὁ ὑπερσπιστής, ὁ προστάτης τῶν δικαίων τῆς πατρίδος, ὁ ὑποστηρικτής τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ προμαχόμενος ἡρώς εἰς τὰς ἐπάλξεις τῆς πατρίδος, ὁ φρουρῶν τάφους προγόνων, ναοὺς θρησκείας. 'Ἄλλ' αὐτὸν χάνει καὶ περιμένει φῶς, δημιουργίαν, νομοθεσίαν. Γονεὺς, ἱερεὺς, διδάσκαλος θὰ συντελέσωσιν εἰς ταῦτα.

'Π γυνὴ καὶ ὁ ἀνὴρ μετεκδίδουν εἰς τὸ τέκνον τῶν, τὸ δύποιον εἶναι ὡς ἀναγέννησις τοῦ ἔχυτον τῶν, πᾶσαν εὐρωστίαν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς. Τὸ τέκνον εἶναι ὁ φυσικὸς κληρονόμος τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ πνεύματος τῶν γεννητόρων. 'Εραγχεῖ ὅμφακας οἱ πατέρες αἰμωδίσασαν οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων, λέγει ὁ Πλούταρχος. 'Αναιμίαι καὶ πληθῶραι, πυρετοὶ καὶ ἀσφυξίαι καὶ ἄλλα νοσήματα μετεκδίδονται εἰς τοὺς παιδεῖς ἐκ τῆς ουσικῆς καταστάσεως τοῦ σώματος τῶν γεννητόρων. Ταῦτα ἀναπτύσσονται εἰς τὰ τέκνα, καὶ τοῦτο μαρτυρεῖ ἡ ἴατρικὴ ἐπιστήμη. 'Ἄλλ' εἰς τὰ νοσήματα τῆς ψυχῆς τοῦ παιδὸς ἐνέχεται ὁ γονεὺς, εὐθύνεται ὁ ἱερεὺς, πταίει ὁ πρώτος πατριχωγής; διδάσκαλος. Τὸ φάρμακον εἰς αὐτὸν εἶναι ὁ ἀνατροφή.

Πατρικὴ οἰκία, ναὸς τοῦ ὑψίστου, καὶ τὸ σχολεῖον εἶναι οἱ τρεῖς σταθμοὶ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς, ἥτις θὰ ίστρεύσῃ τὰ ἀναπτυγχηθόμενα μὲ τὸν γρόνον νοσήματα τῆς ψυχῆς τοῦ μικροῦ πολίτου. 'Η οἰκία διαπλάττει τὸ παιδίον. 'Ἐν αὐτῇ μήτηρ καὶ πατήρ ἐφραμδοῦσι τοὺς πρώτους θεσμοὺς τῆς ἀνατροφῆς εἰς τὸ πλάσμα τῶν. 'Η μήτηρ πρὸ πάντων μὲ τὴν στοργὴν τῆς ἐξευγενίζει τὴν καρδίαν του εἰς τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης, τῆς εὐαισθησίας, τῆς συμπαθείας. Εἰς τὴν ψυχικὴν διεκμόρφωσιν ὁ μὲν ἀνὴρ εἶναι ὁ ἐγκέφαλος, ὁ δὲ γυνὴ ἡ καρδία ὁ νοῦς ἐκεῖνος, αὕτη τὸ αἰσθημα. Εἰς τοὺς δασεῖς βραχίονας τοῦ ἀνδρὸς ἡ δύναμις, εἰς τοὺς μαστοὺς τῆς μητρὸς ἡ χάρις. 'Ἄλλὰ τὸ ἀριστοργημα τῆς ἀνατροφῆς τοῦ τέκνου δίδει μίχη καλὴν μήτηρ καὶ πολλοὶ ἔξοχοι ἀνδρεῖς χρεωστοῦν τὸ ἔξοχον εἰς λογικάς καὶ ἡθικάς μυτέρας.

'Η γυνὴ κυρίως εἶναι ὁ δεύτερος πλάστης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. 'Η μήτηρ εἶναι τὸ ἔθνος. Εἰς αὐτὴν

βλέπεται ἡ πλαστούργια τῆς κοινωνίας διότι εἰς τὸ δωμάτιον, διόπου ὁ μήτηρ κρατεῖ τὸ τέκνον εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ κατὰ τοῦ ὄμιλον γίνονται αἱ πρῶται παραδόσεις εὐγενικῶν αἰσθημάτων, στοιχείων τῶν γνωσεων, δρέσεων, τρόπων, ἀτίνα θὰ μορφώσωσι τὰς ψυχικὰς διαθέσεις τοῦ λαοῦ, ἵστις θὰ ἀπαρτίσῃ τὴν πολιτείαν. Αὐτὴ μόνη πρώτη δύναται νὰ γνωρίσῃ τὰς ἰδιοτροπίες τοῦ παιδίου νὰ λαλήσῃ τὴν παραδεισιανὴν γλώσσαν, τὴν τρυφεράν ἐκείνην καὶ ἡμιτελῆ μὲν ἀπὸ λέξεις μισοκομένας καὶ συλλαβῆς τετριμμένας, ἀλλὰ τελειοποιουμένην μὲ τὰ ἐναγκαλίσματα καὶ φίληματα. Αὐτὴ ἐφευρίσκει τὴν πρώτην διάλεκτον, μὲ τὴν δύοισαν ἀνοίγεται ἡ ψυχὴ του, αἰσθάνεται ἡ καρδία του. Τρέφεται ὁ νοῦς του εἰς ἐκείνα τὰ λαλήματα τῆς μητρὸς, εἰς ἐκείνα τὰ ἐπιφωνήματα, εἰς τοὺς διπλασισμοὺς τῶν εὐπρόφερων συλλαβῶν, εἰς τὰ νέματα, εἰς τοὺς μορφούς, εἰς τὸ γλυκοχυμόγελον, εἰς τὰ χρήματα ταύτης τας περιπλανήσεων τῆς φωνῆς. Μὲ αὐτὰ εὔχνθει ὁ μεγάλης πότητος, ὁ προμαχόμενος ἡρώς εἰς τὰς ἐπάλξεις τῆς πατρίδος, ὁ φρουρῶν τάφους προγόνων, ναοὺς θρησκείας. 'Ἄλλ' αὐτὸν χάνει καὶ περιμένει φῶς, δημιουργίαν, νομοθεσίαν. Γονεὺς, ἱερεὺς, διδάσκαλος θὰ συντελέσωσιν εἰς ταῦτα.

'Ο Ναὸς τοῦ θεοῦ εἶναι ὁ κῆπος τῆς χάριτος, ὁ βλαστητικὸς τοῦ φόβου τοῦ θεοῦ, τὸ ἀνθισματικόν σεβασμοῦ πρὸς τοὺς εὐεργέτας ἡ σπορὰ, ἡ χλόη, ὁ καρπὸς τῶν ἔργων τῆς ἀρετῆς. 'Ο ιερεὺς, ὑπουργὸς τῆς λατρείας τοῦ θεοῦ, ὁ καλλιεργῶν τὸν κῆπον τοῦ θεοῦ μὲ τὸ παράδειγμα ἀγνῆς ζωῆς, ἀγιότητος, θεοφοίας, ζήλου καὶ προτροπῆς εἰς τὰ καλὰ ἔργα, ἐμβούθιζει, ἐνεργεῖ, ἐμπνέει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδὸς τὰ πρῶτα σπορίσματα θεοφοίχος, ἀγάπην πρὸς τὸν πλαστὸν, ἀγαθωργίας πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Διδάσκει τὴν διάκρισιν δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας, νουθετεῖ καὶ ἐπιδιορθώνει τὰ παραπτώματα τῆς ψυχῆς, ἔξομολογῶν καὶ διευθετίζων τὴν ἀνήλικον καὶ ἐνήλικον. Μὲ τὸ ξερὸν βάπτισμα ὁ θεῖος λειτουργὸς ἐγγράφει τὸ τέκνον εἰς τὴν Χριστιανικὴν πολιτείαν φιλάνθρωπον, ἔλεον, εὐμενὲς, εὐσπλαγχνον, ἐντρόπιον, ἀγαπήν, προσφιλές, πρὸς πάντα ἀνθρωπούς ἀδικητῶν, ἀνεξίκακον φίλον καὶ εὐεργέτην καὶ αὐτοῦ τοῦ ἔχθροῦ. Μὲ τὴν προσευχὴν καὶ τὴν ἐν τῷ ναῷ λατρείαν εἰσάγει τὸν παιδὸν καὶ τὸν συνειθίζει νὰ πλησιάζῃ πρὸς τὸν θεόν του, νὰ συνοιλῇ μὲ τὸν πλάστην καὶ πατέρα του, νὰ εὐχαριστῇ δὶς ὅλη, δσσα ἔχει ἐν τῷ κόσμῳ, ὁ νοῦς ἐκεῖνος, αὕτη τὸ αἰσθημα. Εἰς τοὺς δασεῖς βραχίονας τοῦ ἀνδρὸς ἡ δύναμις, εἰς τοὺς μαστοὺς τῆς μητρὸς ἡ χάρις. 'Ἄλλὰ τὸ ἀριστοργημα τῆς ἀνατροφῆς τοῦ τέκνου δίδει μίχη καλὴν μήτηρ καὶ πολλοὶ ἔξοχοι ἀνδρεῖς χρεωστοῦν τὸ ἔξοχον εἰς λογικάς καὶ ἡθικάς μυτέρας.

'Η γυνὴ κυρίως εἶναι ὁ δεύτερος πλάστης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. 'Η μήτηρ εἶναι τὸ ἔθνος. Εἰς αὐτὴν

καὶ τῶν τέκνων. 'Ἴδού ὁ ναός τοῦ θεοῦ ἵδιον τὸ ἐργαστήριον, τὸ δεύτερον καθίδρυμα τῆς ἀνατροφῆς, διόπου ὁ ιερεὺς ἐξασκεῖ τὸν μικρὸν πολίτην εἰς τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς ἐνεκά τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον.

'Εμβολικά τῶρα εἰς τὸ σχολεῖον, τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον καθίδρυμα. Θεώρησον ἐνταῦθα τὸ παιδίον καθήμενον εἰς τὸ θρανίον μὲ ἄλλα συιομήλικα. Μετ' αὐτῶν τηγματίζει τὴν πρώτην κοινωνίαν, διώρεις γνωρίζῃ ἡ θρώπους ἄλλους ἔκτος τῆς οἰκίας, καὶ νὰ ζῇ μετ' αὐτῶν. 'Εδώ πλατύνει τοὺς τρεῖς κύκλους τῶν δεκτικοτήτων τῆς ζωῆς, τὸν γνωστικὸν, τὸν αἰσθηματικὸν, καὶ τὸν δρεκτικόν. 'Εδώ θὰ αὐξήσῃ τὸ κεφάλαιον τῶν γνώσεων του. Θὰ λάβῃ ἀκριβεῖς ἰδέας περὶ πραγμάτων, περὶ φύσεων, περὶ ἀνθρώπου, περὶ δημιουργοῦ. Αἱ ἀκριβεῖς ἐντυπώσεις του εἰς τὴν οἰκίαν γίνονται ἡδη ἐννοιασι αἱρετικές εἰς τὸ σχολεῖον. 'Ἐν αὐτῷ χωρίζει τὰς συγκεχυμένας γνώσεις του εἰς τὰς τάξεις, συστηματικούς ταύτας γνώσεις της πατρίδος, εἰς τὰς τάξεις της ζωῆς του, πυρόνεις ἐξευγενίζει, ἀγνίζει τὸ αἰσθημά του. 'Ηδη ἡ ἀριστος ὁρμή, τὸ σκοτεινὸν ἔνστικτον ἐπειδότης τοῦ ἔνδος καὶ τοῦ ἄλλου πολιτικοῦ ἡ ἀνθρωπικότης. 'Αναγκάζεται νὰ ἐγκαταλείπῃ τὸ σχολεῖον περὶ φύσεων πολλάκις, δι' ἀνέχειαν τοῦ δημοτικοῦ της οἰκίας, καὶ νὰ πάνη τὴν διδασκαλίαν ὅλοκλήρους ήμέρας διὲ νὰ τρέξῃ εἰς τὸ δικαστήριον ὡς μάρτυς ἢ δρκωτός, ἢ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐντολὴν τοῦ φίλου του, ισχυρὸν τῆς ημέρας ἐν τῷ χωρίῳ, ἢ νὰ πορισθῇ τὰς ἀναγκαστικαὶς τῆς οἰκίας του.

'Οποία δὲ καὶ ἡ αὐτοτέτης τῆς διδασκαλικῆς μεθόδου καὶ τῶν διδασκατῶν βιβλίων καὶ τῶν χρειωδῶν τοῦ ὑλικοῦ πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν τῶν διδασκαλέμων! Εὑρίσκονται σχολεῖαν Ἑλλάδιμέν δήμοις διόπου οὗτος πλάκες γραφῆς, οὔτε πίνακες ἀναγνώσεως, ἢ παραγατικὲς εἰκόνες ζώων καὶ πραγμάτων τῶν χρονίμων τοῦ βίου ὑπάρχουσι, καὶ αὐτὸς τὸ χαρτίον καὶ αὐτὰ τὰ θρανία ἐλλείπουσι. Β. δὲ τριγελεφρικά, περιζώνοντα μὲ ἄγριον μεσονύκτιον τὸν νοῦν καὶ σκοτίζοντα τὴν ἐννοιαν τῶν ἀναγνωσκομένων μὲ λέξεις, φράσεις, ἀδιώματα, συντάξεις παναρχαίου ἐλληνισμοῦ, γλώσσας καὶ κοινωνίας, καὶ τὴν δόπιον τὸ διδασκούμενον παιδίον οὐδέποτε θὰ λαλήσῃ θὰ γράψῃ ἢ θὰ ἀκούσῃ ἐκ τῆς μητρὸς του οὔτε ἐκ τοῦ πατρός του, οὔτε ἐκ τῶν συνομηλίκων συντρόφων του, ἢ ἐξ ἄλλου τινὸς συγγένους ἢ προύχοντος τοῦ τόπου του, ἢ καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ διδασκαλού. Λογιώτατοι καθ' ὅλα καὶ σχολαστικοὶ τῆς ἀρχιείτητος οἱ ἐπιστάται τῆς πατρίδος, καὶ οἱ συγγράφοντες διδασκαλίκων βιβλίων, μὲ βρυκολακιασμένην γλώσσαν, ἐξερχομένην ἐκ τῶν τάφων καὶ τῆς κόνεως τῆς ἀρχιείτητος, θέλουσε νὰ κοινοποιῶνται εἰς τοὺς παιδεῖς αἱ ἀληθεῖς καὶ ὡρέλιμοι γνώσεις, νὰ ἀναπτυχθῇ τὸ πρώτον δ νοῦς των, νὰ ανοιχθῇ ἡ καρδία των, νὰ ἐμπνευσθῇ εἰς αὐτὰ δ φέρον τοῦ θεοῦ, ἢ ἀριερος δικαιοσύνη, τὸ σέβας πρὸς τοὺς γονεῖς, ἢ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄλλον, τὰ καθήκοντα πρὸς τὴν πατρίδα.

'Ἐπειτα κατηγοροῦσιν αὐτοῖς ὡς ἀμεθόδους τοὺς πατέρας, πατέρας βραχίονος, διταῖς τὰς διαφωνάζουσι τῶν αἰσθημάτων τῶν καλῶν ἔργων του, τὴν ισχὺν τῶ

έσυλλαβηζόμεν τὴν φυλλάδα «Σταυροθήσεις» καὶ διηρχόμεθα κουτσαναγιώσκοντες Οκτώτους καὶ Ψαλτήριον.

Τί δὲ συνέβαινεν ἐκ τούτου; Άφοῦ ἱκοπίζον ἐπὶ πολλὰ ἔτη οἱ πλείστοι τῶν μαθητῶν παρήτουν τὸ σχολεῖον, οὐκανοὶ ἔτι πρὸς ἐλευθέρων ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν, ὅλιγοις δὲ ἐξησκοῦντο εἰς ἀνάγνωσιν καὶ αὐτοὶ ἡσαν οἱ γραμματισμένοι καὶ πολυμαθεῖς οἱ ἀριστέμενοι τὰς πολυμαθεῖς οἱ ἀριστέμενοι τὰς γνώσεις, καὶ τὴν ἴκανότητα τοῦ ἀναγνώσκειν καὶ γράψειν ἐκ βιβλίων γεγραμμένων εἰς τὴν ἀπλῆν καθομιλουμένην γλώσσην ἦτοι τοῦ μέθους τοῦ Αἰσώπου, τὴν ἴστορίαν τοῦ Ἀλεξανδροῦ, τὴν Ἀμαρτωλῶν σωτηρίαν καὶ τὴν ἀποθήκην τῶν παιδῶν.

Καὶ διετί τοῦτο; διότι τὰ τιθέμενα πρὸς ἀνάγνωσιν διδακτικὰ ἢ διετώχοις καὶ τὸ ψχλτήριον ἡσαν γραμμένα, ὡς ἔποεις εἰς τὴν ἀρχὴν ἐλληνικὴν, μετόλως ἐννοούμενην ὑπὸ τῶν παιδῶν καὶ τοῦ κοινοῦ, καὶ δυσκόλως ἀναγνωσκομένην διὰ τὴν ἀμεθοδίαν τοῦ συλλαβισμοῦ καὶ τὸ δυσνόητον τῶν λέξεων, τὰ δὲ πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ χρήσιμον διατριβὴν ἡσαν εἰς τὸ ἀπλοῦν ἰδίωμα τοῦ λακοῦ, ὃν λέξεις καὶ φράσεις συνειθαμέναι ἐν τῷ στόματι γονέων, παιδὸς καὶ λακοῦ ἀμέτωπος ἐνοσύντος καὶ εὐκόλως ἀνεγνώσκοντο, καὶ ἐνεθυμίζετο ἡ ἐπωφελῆς γνώσεις τοῦ περιεχομένου. Κατὰ τὶ δὲ διαφέρουσιν αἱ νῦν χρώμεναι ἀρχαῖαι ἐλληνικαὶ λέξεις καὶ συντάξεις; εἰς τὰ διδακτικὰ βιβλία, τῶν ἐν τοῖς διετωήσου καὶ ψχλτηρίου, ἐνῷ τὸ ἀρχεῖον ἐλληνικὸν ὑρος εἰς μὲν ἐκεῖνα τὰ ἐκκλησιαστικὰ καθηρέεται, εἰς δὲ ταῦτα τὰ διδακτικὰ σολοικίζεται, παραχρυοφοῦται δὲ καθηρὸς ἐλληνισμὸς διὰ τῶν νεοφρανῶν λέξεων καὶ τρέπων τῆς ἀπλοελληνικῆς, ἵδιον ἡ ἐκ τῆς συγχρίσεως τάντης ἐναργεστάτη ἀπόδειξις τῶν νῦν ἀκταλλήλων βιβλίων διδακτικῶν εἰς τοὺς παιδεῖς διὰ τὴν λογιοτατέμενον γλώσσαν πρὸς ἀνάγνωσιν, καὶ τὴν εὔληπτον ἔννοιαν καὶ ἀπόκτητην γνώσεων.

Ἄντι δὲ ἡ διδακτικὴ μέθοδος; νὰ συμβαδίζῃ πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ νοῦ; καὶ τὴν ἀνάπτυξιν, κατὰ προοδεύουσαν ἡλικίαν τοῦ παιδὸς, ὡς καὶ μὲ τὴν ἀπλῆν γλώσσαν ως μόνον νὰ διδάσκοται καὶ προσκτῆται πολλαπλασιάζῃ τὰς γνώσεις, ὅλλα καὶ συνηθίζονται εἰς τοὺς δοκιμωτέρους τύπους τῆς γραμματικῆς καὶ τὰς καθηρωτέρας λέξεις καὶ φράσεις τῆς καθομιλουμένης νεοελληνικῆς τὸ παιδίον νὰ δύνηται εἰς ὅμιλον καὶ ἔχει φράσαι τῶν ἔννοιῶν καὶ νὰ γράψῃ τὰ δικαιομάτα του. «Ολοὶ οἱ διδάσκαλοι καὶ διδασκάλισσαι ἐν τῷ συνδιδακτικῷ τμήματι τῶν δημοτικῶν τὶ διδάσκουσι τὰ ὠριμάτερα παιδεῖς εἰς ἡλικίαν καὶ τὰ ἔχοντα γρείαν ὑψηλοτέρας διδασκαλίας; Ἀμέσως βάλλουσιν αὐτὰ νὰ ἀναγνώσκονται εἰς τύπους, σχηματισμούς καὶ συντάξεις ἀρχαῖς γραμματικῆς; Μετὰ δὲ ἐν ἕτοις ἢ δύο τὸ πολὺ ἀπολύονται ὡς τελοτόφοιτα δημοτικῶν σχολείων. Καὶ τοῦτο μοι ἐποίησεν ἴσχυρὰν ἐντύπωσιν, πολλάκις ὥν μέλος ἔξταστικῆς ἐπιτροπῆς δημοτικῶν σχολείων ἀρέτων καὶ θηλέων παρασταθεῖς, καὶ τὸ ματαιόσχολον

καὶ ἀνωφελὲς τοιαύτης διδασκαλίας διακρίνεται. Διότι διποῖον τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀτόπου τούτου; Οἱ μὲν ἀπολυόμενοι πτεῖν, οἵσοι μὲν αὐτῶν ἐπιδίδιυται εἰς τέχνας καὶ ἀγροτικὰ ἐπιτηδεύματα, μόνον ὀφελήθησαν εὔκολον ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν, ὅλλα διδεμέναν ἢ ἴδεαν αὐτῶν δύνανται νὰ παραστήσωσιν εἰς καλλιεργημένην λαλίαν, οὕτω καν μίαν ἐπιστολὴν δύνανται νὰ γράψωσι. «Οσον δὲ οἱ εἰς τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα ἀμέσως μεταβαχίνοντες, ἐπαναλαμβάνουσιν εἰς τὴν πρώτην τάξιν ἐπὶ ἐν ἕτοις τὸ αὐτη μέρος τῆς ἀρχαῖς ἐλληνικῆς γραμματικῆς καὶ τὸ τεγνολογικόν, καὶ ἐξήγησιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κειμένου ἀρχίσιος συγγραφῆς. Ατέλεια λοιπὸν σπουδῆς ἡμιμάθεια καὶ ματκισχολία εἰς τοὺς πρώτους, χρονοτριβή ἀνωφελής εἰς τοὺς δευτέρους. Βινθρός, ἐν ἣ διδασκαλία τῆς ἀρχαῖς ἐλληνικῆς περιωρίζεται εἰς μόνα τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἀ. τάξεως, ἢ δὲ τῆς νεωτέρας ἐπεκτείνεται εἰς τὰ δημοτικὰ ἐπὶ δύο ἔτη κατά τὸ συνδιδακτικὸν τμῆμα, καὶ ἐγυμνάζοντο οἱ μαθηταὶ τυπικὸν καὶ δρογραφικὸν καθηρέοντα τῆς ἀπλῆς γλώσσης ὅπως ἐκφράζωσι καὶ γράφωσι τὰς ἴδεας των εἰς διάφορη θέματα διδόμενα παρὰ τοῦ διδασκάλου, βιεζίων ἢ ἀτέλεια ἥδελεν ἐκλείψει καὶ ἡ χρονοτριβή θάξη ποδιδίζεται.

Τὰς ἀλλείψεις τῶν δημοτικῶν σχολείων ήμδων θέλων διφλόπτερις συγγραφεῖς Π. Βεργωτής νὰ ἐνδείξῃ καὶ τὰ προσδέοντα εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ μικροῦ πολίτου, ὅπως ἡλικιωμένος κατασταθῇ μέγας, να ὑπαγορεύσῃ, καὶ τὰς θεραπείας νὰ προσθέσῃ, προτείνει ἐν τῷ τελευταίῳ κεφαλαίῳ τοῦ πονήματός του, δὲ ὡς συμπέραμα τῶν μελετῶν του, ἐκθέτει.

ἀ. Τὴν σύστασιν διδασκαλοσχολῶν. β.) Τὴν εἰσαγωγὴν τῆς παρατακῆς μεθόδου. γ.) Τὴν εἰσαγωγὴν τῆς συνθέσεως ἢ ἐκθέσεως ἥδεν. δ.) Τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὀμιλουμένης γλώσσης καὶ τὴν σύνταξιν εὑμεθόδων βιβλίων. σ.) τὸ νὰ γενηθῇ ἀντικείμενον μερίμνη; τὸ διάπλασις τῆς καρδίας καὶ νὰ εἰσαχθῇ ἡ πολιτικὴ κατάκησις μᾶλλον δύσον ἀφορῇ εἰς τὰ γρέη της πολίτου, καὶ δχι τόσον εἰς τὰ δικαιώματα, καὶ ἡ οἰκιακὴ οἰκονομία. ζ.) Νὰ θεωρηθῇ τὸ ώρατον ὡς διαπλαστικὸν στοιχεῖον διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς μουσικῆς. η.) Νὰ εἰσαχθῇ ἡ γυμναστική καὶ θ.) Νὰ ἀπονέμωνται βραβεῖα εἰς τοὺς μηρούς μαθητάς.

Ιδού τὸ ἀξιόλογον σύγγραμμα τοῦ Κεφαλληνοῦ Π. Βεργωτῆς, εδὲ μικρὸς πολίτης. Τοῦτο διὰ νὰ ἀνάπτυχῃ καὶ διακριθῶσιν αἱ ὄφελοι καὶ αἱ σπουδαῖαι καρδίαις γράσεις πρὸς τὴν ἐλληνικὴν νεολατίαν, ἀπαιτεῖται ἀμεσος ἐκτέλεσις παρὰ τῆς κυβερνήσεως καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νουθετουμένων.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩΙ Ζ'. ΦΥΛ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ κατοικεῖ 1 πατήρ καὶ 1 μήτηρ ἐχοντα 4 οἰκέα, καὶ 4 θυγατέρας, ὥν ἡ 1 χήρα, ἔχουσα καὶ 1 θυγατέρα. Οἱ οἰκές νυμφεύονται, ἔσχε 4 οἰκούς καὶ 1 θυγατέρα, ητοι ἐν συνόλῳ ἀποτελεῖ 14, ἄτινα διὰ τῆς μεταξὺ ὄλων αὐτῶν συγγενείας, γίνονται 51.

Τὴν λόγον τοῦ ἀξιόλογα προβλήματος ἀπίστειλεν ἡμεῖς Ἀθηνῆν ὁ Στολιανὸς Ι. Προτόκος, δοτεῖς ἐλασσεν ὡς διάρροι τὸ δράμα, «Ἐφα; καὶ Θάγατος».

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η ΚΟΡΙΝΝΑ ανταλλάσσεται μὲ πᾶν περιοδικὸν καὶ πᾶσαν ἐφημερίδα, προσέτι δὲ ἀγγέλης πᾶν βιβλίον, σύτινος ἀντίτυπον ἔχεται σταλῆ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

ΟΙ προμηθεύοντες δικτὸν συνδρομητὰς, προπληρώνονται τὴν συνδρομήν των, λημβάνουσι τὸ φύλλον ἐπὶ ἓν ἕτος δωρεάν.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ἀρχονται τὴν 1ην Μαρτίου καὶ εἶναι ὑποχρεωτικῶς ἔτεσια.

ΠΑΣΑ ἀφορῶσα τὸ περιοδικὸν ἐπιστολὴν, μὴ ἀπολλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν, εἶναι ἀπαράδεκτος

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ περιέχουσαι χρήματα πρέπει ν' ἀποστέλλωνται ἐπὶ συστάσει καὶ νὰ ἐπιγράφωνται οὕτω· «Πρὸς τὸν ἐκδότην τοῦ περιοδικοῦ ΚΟΡΙΝΝΑ».

ΟΙ ἀλλάσσοντες διαμονὴν συνδρομηταὶ δρεῖλουσι νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγγράφως τὴν διεύθυνσιν, ήταν γνωρίζει ποὺ πρέπει νὰ πέμπῃ τὰ φυλλάδια ἄλλως ἡ διεύθυνσις θεωρεῖται ἀνεύθυνος.

ΕΝ τῷ ἑξωφύλλῳ καταχωρίζονται πάντος εἰδους εἰδοποιήσεις. Ἰδιαίτεραι συμφωνίαι ἐν τῷ τυπογραφείῳ ἡ ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Προπληρωτέας

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ..... δραχ. 6 | ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ..δραχ. 8 | ΕΝ ΤΩ: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ:..φράγκ. 8

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ παρὰ τῷ ἐκδότῃ κ. Χρήστῳ Σ. Χιώτῃ καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς ΚΟΡΙΝΝΗΣ, καιμένῳ ἐν τῷ τυπογραφείῳ ἡ ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ, παρὰ τῇ ὁδῷ Ὁδηγητρίας.

Η ΚΥΡΙΑ Ἀδημαντίνη Σοτοβίκη, μοδίστα, εἰδοποιεῖ τὰς φιλοκάλους κυρίας τῆς ἡμετέρχς πάλεως, διτὶ ἐν τῷ καταστήματι αὐτῆς, καιμένῳ παρὰ τὴν ὁδὸν Ὁδηγητρίας, εὑρίσκονται παντοειδῆ τοῦ τελευτίου συρμοῦ σχέδια ΠΙΛΩΝ, ἔτι δὲ ΑΝΘΗ, ΠΤΕΡΑ καὶ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ (guarnimenti) παντὸς χρώματος. Ταῦτα πάντα ἐκδίονται στὸν ὁδὸν ἐξ Εύρωπης. Προσέτι εἰδοποιεῖ αὐτὰς διτὶ πωλοῦνται ἐπὶ μετριωτάτῃ τιμῇ ΠΙΛΟΙ ἔτοιμοι διὰ κυρίας καὶ παιδία.

Ο ΚΥΡΙΟΣ Σπυρίδων Νικολόπους ἐκόμισεν ἐσχάτως ἐξ Εύρωπης ἐν τῷ καταστήματι αὐτοῦ καιμένῳ ἐν τῇ Ηλατείᾳ τοῦ Ποιητοῦ ΠΙΛΟΥΣ τοῦ τελευταίου συρμοῦ. Αἱ τιμαὶ αὐτῶν εἰσὶ μετριώταται.

Φ ΚΥΡΙΟΣ Πρᾶλος; Εὐχγελιστής; Λούττας ἐπρομηθέθη νέα μίγματα πρὸς ἔμφραξιν τῶν ὀδόντων. Βγγέλια δὲ τὴν δικτύονα αὐτῆς ἐπὶ δέρμα. Τρὴν ἔκτονα ἐμφράξεως φράγκη 5. Μηριστὶ ἐκδίονται καὶ δάφνεα νέα φάρρακα πρὸς καθαρισμὸν καὶ ἐνδυνάμωσιν τῶν ὀδόντων.

ΔΙΗΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ